

ΙΩΑΝΝΟΥ Θ. ΡΩΣΣΗ, Δ. Φ.
ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ.

Κ. Κορδής

ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ

ΛΥΣΙΟΥ ΛΟΓΩΝ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

τῶν μαθητῶν τῆς πρώτης τάξεως τῶν τετρατάξιων
Γυμνασίων καὶ τῆς ἀντιστοίχου τάξεως τῶν
λοιπῶν σχολείων τῆς Μ. Ἐκπαιδεύσεως.

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ Θ. ΡΩΣΣΗ
ΟΔΟΣ ΦΙΛΟΘΕΑΣ & ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ
(Παρὰ τὸ Μητροπολιτικὸν μέγαρον)

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΩΝ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΩΝ ΔΙΔΑΚΤΙΚΩΝ ΒΙΒΛΙΩΝ

ΙΩΑΝΝΟΥ Θ. ΡΩΣΣΗ, Δ. Φ.
ΓΥΜΝΑΣΙΑΡΧΟΥ.

ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ
ΛΟΓΩΝ ΛΥΣΙΟΥ

ΠΡΟΣ ΧΡΗΣΙΝ

ΤΩΝ ΜΑΘΗΤΩΝ ΤΗΣ ΠΡΩΤΗΣ ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ
ΤΕΤΡΑΤΑΞΙΩΝ ΓΥΜΝΑΣΙΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΑΝΤΙ-
ΣΤΟΙΧΟΥ ΤΑΞΕΩΣ ΤΩΝ ΛΟΠΠΩΝ ΣΧΟ-
ΛΕΙΩΝ ΤΗΣ ΜΕΣΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΕΩΣ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΙΩΑΝΝΟΥ Θ. ΡΩΣΣΗ
ΟΔΟΣ ΦΙΛΟΘΕΑΣ ΚΑΙ ΝΙΚΟΛΗΜΟΥ
(Παρά τὸ Μητροπολιτικὸν Μέγαρον) *

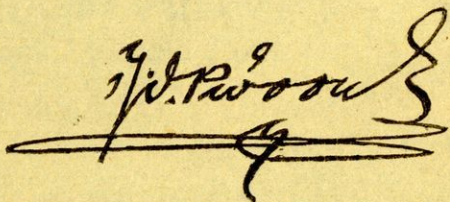
Τὸ ἔρεισμα τῆς κατὰ πάντας τοὺς αἰῶνας πνευματικῆς κινήσεως καὶ ἡ ἀκένωτος φωτὸς πηγὴ, ἐξ ἧς καταυγάζεται ἡ ἀνθρωπότης, εἶναι οἱ ἀρχαῖοι Ἕλληνες καὶ Ῥωμαῖοι ποιηταὶ καὶ συγγραφεῖς, τῶν ὁποίων οἱ πλεῖστοι διδάσκονται ἐν τοῖς σχολείοις τῆς Μέσης ἐκπαιδεύσεως. Ἐπειδὴ δὲ ἡ κατανόησις τούτων παρὰ τῆς μαθητιώσης ἰδίᾳ νεότητος ἀποβαίνει διὰ ποικίλους λόγους ἄκρως δυσχερῆς, ἔγνωμεν νὰ ἐκδώσωμεν διὰ ταύτην πρωτοτύπους τῶν εἰρημένων τῆς ἀρχαιότητος ποιητῶν καὶ συγγραφέων **Σχολικὰς μεταφράσεις**, δι' ὧν αἴρονται αἱ σοβαραὶ τῆς ἐρμηνείας δυσχερεῖαι, αἵτινες ἀφ' ἑνὸς μὲν χαλαροῦσι τὴν προθυμίαν πρὸς ἐπίμονον μελέτην τῶν ἀθανάτων ποιητῶν καὶ συγγραφέων τῆς προγονικῆς ἡμῶν εὐκλείας, ἀφ' ἑτέρου δὲ κατατρίβουσι χρόνον πολὺτιμον ἐν τῇ διδασκαλίᾳ ἐπὶ μεγίστῃ ζημίᾳ τοῦ τῆς ἐμβαθύνσεως σταδίου, ἐν ᾧ τὰ μάλιστα ὁ νοῦς ὀξύνεται καὶ θετικῶς καλλιεργεῖται.

Οἱ ποιούμενοι χρῆσιν τῶν ἡμετέρων σχολικῶν μεταφράσεων θέλουσι κατανοήσει εὐχερῶς τοὺς ἀρχαίους Ἕλληνας καὶ Ῥωμαίους ποιητὰς καὶ συγγραφεῖς, διότι ἡμεῖς οὐδὲν τὸ σκοτεινὸν καὶ ἀσαφὲς ἐν αὐτοῖς ἀφήκαμεν ἀνερμήνευτον. Διὰ τῶν ἐν παρενθέσει διπλῶν καὶ τριπλῶν πολλάκις ἐπεξηγήσεων καὶ πραγματικῶν παρατηρήσεων καὶ τῶν ἐν ἀγκύλαις προσθηκῶν καὶ νοημάτων, ἅτινα παρὰ τοῖς ἀρχαίοις παρελείποντο διὰ τὰς ἀλλοίας τοῦ τότε λόγου συνθήκας, ἐξωμαλύναμεν τελείως τὸ ἔδαφος τῆς πλήρους ἐρμηνείας. Ἐπειδὴ δὲ ἡ τοιαύτη ἐπισώρευσις τῶν πολλὰπλῶν ἐπεξηγήσεων καὶ προσθηκῶν δυνατὸν νὰ ἐπιφέρῃ σύγχυσιν, συνιστῶμεν τοῖς ἀναγνώσταις, ὅπως ἀντιπαρόρχωνται πᾶν τὸ ἐν ἀγκύλαις καὶ παρενθέσεσιν, ἐὰν θέλωσι νὰ ἔχωσι ἀμεσώτατα τὴν εἰς τὸ νέον ἀπόδοσιν τοῦ κειμένου.

Ἐν Ἀθήναις τῇ 5ῃ Μαΐου 1927

ΙΩΑΝΝΗΣ Θ. ΡΩΣΣΗΣ, δ. φ.
Γυμνασιάρχης

Τὰ γνήσια ἀντίτυπα φέρουσι κάτωθεν τὴν ὑπογραφήν μου.

ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ

ΛΟΓΩΝ ΛΥΣΙΟΥ

1. ΥΠΕΡ ΜΑΝΤΙΘΕΟΥ

Πρόομιον (§ 1—2)

ᾧ βουλευταὶ (= ᾧ βουλή).

Ἐάν δὲν ἐγνωρίζον καλῶς (= εἰ μὴ συνήδειν) **ὅτι οἱ κατηγοροὶ [μου] διανοοῦνται** (= τοῖς κατηγοροῖς βουλομένοις) **μέ πάντα τρόπον** (δηλ. καὶ δικαίως καὶ ἀδίκως) (= ἐκ παντὸς τρόπου) **νά με βιάπτωσι, θὰ ὄφειλον** (: θὰ εἶχον=εἶχον ἄν) πρὸς αὐτοὺς πολλὴν εὐγνωμοσύνην ἕνεκα ταύτης τῆς κατηγορίας [διὰ τὴν ὁποίαν τώρα με κατηγοροῦσι]· διότι νομίζω ὅτι αἴτιοι μεγίστων ἀγαθῶν εἰς τοὺς ἀδίκως κατηγορηθέντας εἶναι οὗτοι [ἐν γένει], οἵτινες ἤθελον ἀναγκάζει **αὐτοὺς** (τοὺς ἀδίκως κατηγορηθέντας) **νά ὑποβληθῶσιν** (ἦ: νὰ καταντήσωσι, νὰ ἔλθωσι=καταστῆναι) εἰς ἔλεγχον τῶν **ὑπ' αὐτῶν** (= αὐτοῖς) **ἐν τῷ βίῳ πεπραγμένων** (ἦ: τῶν ἐν τῷ βίῳ πράξεόν των).

§ 2. Διότι ἐγὼ **τόσην μεγάλην** (ἦ: τόσον πολλὴν) ἐμπιστοσύνην ἔχω εἰς τὸν ἑαυτὸν μου, ὥστε ἐλπίζω ΟΤΙ, καὶ **ἔάν τις κατὰ τύχην** (= τυγχάνει) **διάκειται** (= διακείμενος) πρὸς ἐμὲ **δυσαρέστως** (: δυσμενῶς=ἀηδῶς), ὅταν με ἀκούσῃ νὰ ὀμιλῶ περὶ τῶν πράξεόν μου, ΘΑ ΜΕΤΑΜΕΛΗΘῆ αὐτὸς καὶ **ὅτι θὰ με νομίση** (= ἠγήσασθαι με) **κατὰ τὸν ὑπόλοιπον χρόνον** (: εἰς τὸ ἕξῃς) **πολὺ χρηστὸν** (ἦ: μᾶλλον ἀξιέπαινον, μᾶλλον ἄμεμπτον) [ἦ ὅσον τώρα με νομίζει].

§ 3. ΕΧΩ ΔΕ ΤΗΝ ΑΞΙΩΣΙΝ (ἦ: θέλω δέ), ᾧ βουλευταί, ἔάν μὲν τοῦτο μόνον ἀποδείξω πρὸς σᾶς, **ὅτι δηλ. διάκειμαι εὐνοϊκῶς** (ἦ: ὅτι εἶμαι ἀφωσιωμένος) **εἰς τὸ παρὸν πολίτευμα**

(δηλ. τὴν δημοκρατίαν) (=τῇ καθεστώσῃ πολιτείᾳ) καὶ ὅτι ἔχω ἀναγκασθῆ [ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν 30] **να μετέχω τῶν αὐτῶν μετ' ὑμᾶς κινδύνων** (ἢ : να συγκινδυνεύω μετ' ὑμῶν τῶν δημοκρατικῶν), **ΝΑ ΜΗ ΕΧΩ ΑΚΟΜΗ [ΔΙΑ ΜΟΝΗΣ ΤΑΥΤΗΣ ΤΗΣ ΑΠΟΔΕΙΞΕΩΣ] ΩΦΕΛΕΙΑΝ ΤΙΝΑ (=ΚΕΡΔΟΣ ΤΙ) (: δηλ. να μὴ ἐπικυρώσητε τὴν ἐκλογὴν μοι=μηδὲν πῶ μοι πλέον εἶναι =μὴ εἶναι μοι πῶ πλέον μηδέν)**. ἔὰν δὲ εἶμαι φανερός **ὅτι ἔχω ζήσει** (=βεβιωκῶς) καὶ **περὶ τὰ ἄλλα** (δηλ. περὶ τὸν ἐπίλοιπον ἰδιωτικὸν καὶ δημόσιον βίον· ὄρα § 10—12) **σωφρόνως** (: ἐπαινετῶς=μετρίως) καὶ [ὅτι ἔχω ζήσει (=βεβιωκῶς)] ὅλως ἐναντίον τῆς [κακῆς] φήμης [τὴν ὁποῖαν οἱ κατήγοροί μου προσπαθοῦσι να μοὶ ἀποδώσωσι] καὶ τῶν λόγων **τῶν κατηγορῶν** (=τῶν ἐχθρῶν), παρακαλῶ ὑμᾶς **ἐμοῦ μὲν τὴν ἐκλογὴν να ἐπικυρώνητε** (=ἐμὲ μὲν δοκιμάζειν), τούτους δὲ [τοὺς κατηγόρους μου] να θεωρῆτε **φαύλους** (=χείρους).

Διήγησις (§ 4—19)

§ 4. Πρῶτον δὲ θὰ ἀποδείξω **ὅτι δὲν ἤμην ἱππεὺς** ἐπὶ τῆς ἀρχῆς τῶν τριάκοντα καὶ [ὅτι] δὲν ἔλαβον μέρος εἰς τὸ τότε [ἐπὶ τῶν τριάκοντα ὀλιγαρχικῶν] πολίτευμα. **Ἡμᾶς δηλαδὴ** (ἦτοι : ἐμὲ καὶ τὸν ἀδελφόν μου) ὁ πατὴρ πρὸ τῆς ἐν Ἑλλησπόντῳ [καὶ δὴ τῆς ἐν Αἰγὸς ποταμοῖς τῷ 405 π. Χ.] ἀτυχίας ἐξαπέστειλε **πρὸς** (=ὡς) τὸν Σάτυρον τὸν ἐν τῷ Πόντῳ [βασιλέα], **ἵνα διαγῶμεν τὸν βίον** (ἢ : **ἵνα ζῶμεν**) [**πῆρ' αὐτῷ**] (=ὡς διαιτησομένους) καὶ οὔτε **ἐν τῇ πατρίδι εἴμεθα** (=ἐπεδημοῦμεν), ὅτε ἐκρημνίζοντο [ἀτυχῶς ὑπὸ τοὺς ἤλους τῶν ἀλυτηρίδων τῷ 404 π. Χ.] τὰ [μακρὰ] τείχη, οὔτε, ὅτε μετεβάλλετο τὸ πολίτευμα, [ἦμεθα ἐν τῇ πατρίδι, ἐν Ἀθήναις], ἀλλ' ἐπανήλθομεν [εἰς Ἀθήνας ἐγὼ καὶ ὁ ἀδελφός μου] πρὶν οἱ ἐν τῇ Φυλῇ [μετὰ τοῦ Θρασυβούλου] ὄντες ἐπιστρέψωσιν ἐκ [τῆς Φυλῆς] εἰς τὸν Πειραιᾶ πέντε ἡμέρας πρότερον.

§ 5. Καὶ τῇ ἀληθείᾳ οὔτε ἡμεῖς (ἐγὼ δηλ. καὶ ἀδελφός μου) ἦτο φυσικόν, διότι εἶχομεν ἔλθει εἰς τοιαύτην κακὴν περίστασιν, να ἐπιθυμῶμεν να λαμβάνωμεν μέρος εἰς ξένους κινδύνους, οὔτε ἐκεῖνοι [δηλ. οἱ τριάκοντα] **εἶναι φανερόν** (=φαίνονται) ὅτι

εἶχον τοιαύτην γνώμην, ὥστε καὶ εἰς τοὺς ἀπουσιάζοντας [ἔξ Ἀθηνῶν] καὶ *εἰς τοὺς μηδὲν ἀμάρτημα διαπράξαντας* (: καὶ εἰς τοὺς μηδόλως ἐνόχους· ἢ : καὶ εἰς τοὺς ἀθόφους, δηλ. ἀπέναντι τοῦ δήμου) *να δίδωσι διοίκησιν* (: ἀγαθὰ τῆς διοικήσεως, εἴτε ἀξιώματα ἐν τῇ διοικήσει=μεταδιδόναι τῆς πολιτείας), ἀλλὰ *τοῦναντίον* (δηλ. οὐ μόνον δὲν ἔδιδον ἀξιώματα εἰς τοὺς ἀποδημοῦντας, ἀλλὰ=μᾶλλον) καὶ *ἐστέρουν τῶν ἐν τῇ πολιτεία ἀγαθῶν, ἀξιωμάτων* (=ἡτίμαζον) καὶ ἀπὸ ἐκείνου, οἵτινες μετ' αὐτῶν [τῶν 30 δηλ.] κατήργησαν τὸ δημοκρατικὸν πολίτευμα (ἢ : καὶ τοὺς ὁμόφρονάς των, τῶν ὁποίων ἄλλους μὲν μετεχειρίζοντο σκληρῶς, ἄλλους δὲ ἐφόνευον ὡς λ. χ. τὸν Θηραμένην).

§ 6. *Δεύτερον* (: ἔπειτα) δὲ [θὰ ἀποδείξω ὅτι] εἶναι μωρὸν [τὸ] *να ἐξετάζη τις [να εὖρη]* ἐκ τοῦ σανιδίου τοὺς ὑπηρετήσαντας ὡς ἵππεῖς [ἐπὶ τῶν τριάκοντα]· διότι *ἐν τούτῳ* (δηλ. τῷ σανιδίῳ) πολλοὶ μὲν *ἐκ τῶν παραδεχομένων* (=ὁμολογούντων) ὅτι ἦσαν ἵππεῖς, δὲν εἶναι ἐν αὐτῷ [ἐγγεγραμμένοι], μερικοὶ δὲ τῶν ἐν τῇ ξένη εὐρισκομένων εἶναι ἐγγεγραμμένοι. *Ἐκεῖνο δὲ τὸ σανίδιον* (=ἐκεῖνος δέ· τὸ ἐκεῖνος ἐτέθη καθ' ἕλξιν πρὸς τὸ *ἔλεγχος*) εἶναι *μεγίστη* (: ἰσοφαλοστάτη) ἀπόδειξις· ὅτε δηλ. *ἐπανήλθετε ἐκ τῆς ἐξορίας εἰς τὴν πατρίδα* (=κατήλθετε), ἐλάβετε τὴν ἀπόφασιν *να ἀναφέρωσιν [εἰς σᾶς τοὺς ἄρχοντας] ὄνομασι* (=ἀπενεγκεῖν) οἱ φύλαρχοι τοὺς ὑπηρετήσαντας ὡς ἵππεῖς [ἐπὶ τῶν τριάκοντα], *ἵνα εἰσπράξητε πάλιν* (: ἵνα πάρητε ὀπίσω=ἀναπράξητε) παρ' αὐτῶν *τὰς ἐπιχορηγήσεις* (: τὰς προκαταβολὰς=τὰς καταστάσεις).

§ 7. Οὐδεὶς λοιπὸν δύναται *να ἀποδείξῃ*, [ἐὰν θὰ ἐπεθύμει (=εἰ βούλοιο)], οὔτε *ὅτι ἐγὼ ἀνεφέρθην* (: ἀνηγγέλθην=ἐμὲ ἀπενεχθέντα) ὑπὸ τῶν φυλάρχων, οὔτε ὅτι παρεδόθην εἰς τοὺς συνδίκους [οἵτινες ἔργον εἶχον *να ἐπιβλέπωσι πᾶσαν οἰκονομικὴν ἀπαίτησιν τοῦ δήμου*] οὔτε ὅτι παρέλαβον ἐπιχορήγησιν. Καὶ βεβαίως εἶναι εὐκόλον εἰς πάντας *να γνωρίσωσι τοῦτο*, ὅτι δηλ. ἦτο ἀναγκαῖον εἰς τοὺς φυλάρχους *να τιμωρῶνται αὐτοὶ διὰ προστίμου* (=ζημιοῦσθαι αὐτοῖς), ἐὰν δὲν ἤθελον φανερώσει *ἐκείνους οἵτινες εἶχον λάβει* (=τοὺς ἔχοντας=τοὺς εἰληφότας) [ἐπὶ τῶν

τριακόντα] *τὴν ἐπιχορήγησιν* (: τὴν χρηματικὴν καταβολὴν τοῦ ἰππέως=τὰς καταστάσεις) ὥστε πολὺ δικαιότερον δύνασθε νὰ πιστεύητε εἰς ἐκεῖνα τὰ γράμματα [δηλ. εἰς τοὺς καταλόγους τῶν φυλάρχων] ἢ εἰς ταῦτα (τὰ γράμματα, δηλ. τὸ σανίδιον): διότι ἐκ τούτων [τῶν γραμμάτων, δηλ. ἐκ τοῦ σανιδίου τούτου] *εὐκολον ἦτο εἰς τὸν θέλοντα νὰ ἐξαλειφθῆ* (: εὐκολον ἦτο ὁ θέλων νὰ ἐξαλείψῃ τὸ ὄνομά του), *ἐντὸς δὲ ἐκείνων* [δηλ. τῶν καταλόγων τῶν φυλάρχων] ἦτο ἀναγκαῖον [νὰ καταγραφῶσιν] ὑπὸ τῶν φυλάρχων πάντες οἱ ὑπηρετήσαντες ὡς ἰππεῖς [ἐπὶ τῶν τριακόντα] καὶ [τὰ ὀνόματα αὐτῶν] νὰ ἀναγγελθῶσιν [εἰς τὸν δῆμον].

§ 8. *Προσέτι δὲ* (: τρίτον δὲ=ἔτι δέ), ὧ ἄνδρες βουλευταὶ ἐὰν βεβαίως ἐχρημάτισα [τότε] ὡς ἰππεύς, *δὲν θὰ ἠρνούμην τοῦτο* (τὸ ἰππεῦσαι) (=οὐκ ἂν ἦν ἔξαρκος), ὡς εἶχον διαπράξει φοβερόν τι [σφάλμα, διὰ τὸ ὁποῖον εἶμαι ἄξιος τιμωρίας] ἀλλὰ *θὰ ἀπήτουν* (=ἠξίουσαν [ἂν]) *νὰ ἐπιδοκιμάζωμαι* (ἦ: νὰ ἐπικυρωθῆ ἢ ἐκλογῆ μου=δοκιμάζεσθαι), *ἐὰν ἠθέλον ἀποδείξει* (=ἀποδείξας) ὅτι οὐδεὶς ἐκ τῶν πολιτῶν *ἔχει κακοποιηθῆ* (: πάθει κακόν) ὑπ' ἐμοῦ. Βλέπω δὲ ὅτι καὶ σεῖς *ἔχετε* (: μεταχειρίζεσθε) *ταύτην τὴν γνώμην* [δηλ. ὅτι ἡ ὑπηρεσία τῶν ἰππέων κατὰ τοὺς χρόνους τῆς ἀναρχίας ἐπὶ τῶν 30 δὲν ἦτο ἐγκλημα, ἀμάρτημα, ἐὰν δὲν ὑφίστατο κακόν τι κανεῖς ἐκ τῶν πολιτῶν ὑπὸ τῶν ὡς ἰππέων χρηματισάντων] καὶ [βλέπω] *ὅτι* πολλοὶ μὲν ἐκ τῶν τότε χρηματισάντων ὡς ἰππέων *εἶναι* (: *παρακάθηνται ὡς*) *βουλευταὶ* (=βουλευόνται) [κατόπιν κληρώσεως], πολλοὶ δ' ἐξ αὐτῶν ἔχουσιν ἐκλεγῆ *δι' ἀνατάσεως τῶν χειρῶν* (διὰ χειροτονίας) ὡς στρατηγοὶ καὶ ἵππαρχοι. Ὡστε *νὰ νομίξετε* (ἦ: ὥστε μάθετε) ὅτι ἐγὼ δι' οὐδένα ἄλλον λόγον (=μηδὲν δι' ἄλλο=διὰ μηδὲν ἄλλο) κάμνω ταύτην [τὴν περὶ τοῦ ἰππεύειν] ἀπολογίαν *ἢ διὰ τοῦτο, ὅτι* (ἦ: διότι=ὅτι) ἐτόλμησαν [οἱ κατήγοροί μου] φανερῶς νὰ εἴπωσι ψεῦδη ἐναντίον μου. Ἀνάβα δὲ [ἐπὶ τοῦ ποδίου σύ, ὧ μάρτυς] *πρὸς χάριν μου* (=μοι) καὶ μαρτύρησον [περὶ τῆς ἀληθείας τῶν λόγων μου].

MARTYRIA

§ 9. Περὶ μὲν λοιπὸν ταύτης τῆς [ἦν νῦν μοι ἀποδίδουσι]

κατηγορίας δὲν γνωρίζω πρὸς τίνα σκοπὸν (ἢ : διατι=ὄ,τι) εἶ-
 ναι **ἀνάγκη** (ἢ : πρέπει=δεῖ) νὰ λέγω περισσότερα (ἦτοι: ἀρκετὰ
 εἶπον περὶ τῆς κατηγορίας): νομίζω δέ, ὡ βουλευταί, **ὅτι πρέπει**
 (=προσῆκειν) κατὰ μὲν τὰς ἄλλας **δίκας** (=ἀγῶσι) [ἐκτὸς τῆς δοκι-
 σίας, ἦτοι τῆς δίκης τῆς ἐξελέγξεως] νὰ ἀπολογῆται τις (ἢ: ὁ κα-
 ματηγορούμενος) περιμόνον τῶν εἰς αὐτὸν ἀποδιδομένων κατηγο-
 ριῶν, **κατὰ δὲ τὰς δίκας τῆς ἐξελέγξεως** [οἷα καὶ ἡ παροῦσα] (=
 ἐν δὲ ταῖς δοκιμασίαις) ὅτι εἶναι δίκαιον νὰ δίδῃ τις λόγον περὶ
 ὅλου τοῦ βίου του. Σὰς παρακαλῶ λοιπὸν νὰ μὲ ἀκροασθῆτε **εὐ-
 νοϊκῶς** (=μετ' εὐνοίας). Θὰ ἀπολογηθῶ δέ, **δι' ὅσον τὸ δύνα-
 τὸν ὀλιγοτέρων** [λόγων] (: ὅσον δύναμαι συντομώτατα).

§ 10. Ἐγὼ δηλ. πρῶτον μὲν, **ἄν καὶ ἔμεινεν** (=καταλει-
 φθείσης=εἰ καὶ κατελήφθη) εἰς ἐμὲ **ὀλίγη** (=οὐ πολλῆς) περι-
 ουσία ἔνεκα τῶν δυστυχημάτων καὶ τοῦ πατρός μου καὶ τῆς πό-
 λεως [λόγω τῶν ἐπακολουθησασῶν ἀνωμαλιῶν μετὰ τὴν ἐν Αἰ-
 γὸς ποταμοῖς ἀτυχίαν], δύο μὲν ἀδελφὰς **ὑπάνδρουσα** (κυρ. :
 ἔδωκα ἔξω τῆς οἰκίας=ἐξέδωκα), **ἀφοῦ ἔδωκα ὡς προῖκα** (=
 ἐπιδοῦς) πρὸς ἑκατέραν τριάκοντα μνᾶς, μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ μου
 δὲ διαιμοίρῃσα τὴν περιουσίαν μας κατὰ τοιοῦτον τρόπον, ὥστε
ἐκεῖνος ὁ ἴδιος (=ἐκεῖνος) νὰ ὁμολογῆ ὅτι εἶχε λάβει περισσό-
 τερα (: περισσότερον μέρος=πλεόν) ἀπὸ ἐμὲ ἐκ τῶν πατρικῶν
 κτημάτων, καὶ πρὸς ὅλους ἐν γένει τοὺς ἄλλους [συμπολίτας (=
 πολίτας)] **τοιαῦται ἔχουσιν ὑπάρξει αἱ ἐν τῷ βίῳ σχέσεις
 μου** (=οὔτω βεβίωκα), ὥστε **οὐδέποτε ἕως τῶρα νὰ ὑπάρξῃ
 οὐδὲ ἐκ μέρους ἐνὸς παράπονον τι κατ' ἐμοῦ** (ἢ : ὥστε οὐ-
 δέποτε ἕως τῶρα οὐδὲ εἷς νὰ παραπονεθῆ ἔναντιόν ἐμοῦ).

§ 11. **Καὶ τὰς μὲν ἰδιωτικὰς μου ὑποθέσεις** (=καὶ τὰ μὲν
 ἴδια) τοιοῦτοτρόπως ἔχω διευθύνει· ὅσον δὲ ἀφορᾷ **τὰ κοινὰ**
 (: τὰς κοινωνικὰς ὑποθέσεις μου· ἢ : τὴν ἐν τῇ κοινωσίᾳ συμπε-
 ριφορὰν μου) νομίζω ὅτι μεγίστη ἀπόδειξις τῆς εὐπρεποῦς συμ-
 περιφορᾶς μου (=τῆς ἐμῆς ἐπεικειᾶς) εἶναι [τὸ] ὅτι θὰ ἴδῃτε
 [ἄν παρακολουθήσητε τὸν λόγον μου] **ὅτι πάντες ἐκεῖνοι ἐκ τῶν
 νέων, ὅσοι τυγχάνει νὰ ἀσχολῶνται εἰς τοὺς κύβους** (: τὰ παιγνί-
 δια) ἢ εἰς τοὺς πότους ἢ εἰς ἄλλας τοιαύτας ἀκολασίας, **Εἶναι**

ἐχθροί μου (: ὅτι μὲ μισοῦσι=διαφόρους μοι ὄντας=μισοῦν-τάς με) καὶ ὅτι οὗτοι πλείστας φλυαρίας περὶ ἐμοῦ διαδίδουσιν καὶ ὅτι ψεύδονται [ἐναντίον μου]. Καὶ ὅμως εἶναι φανερόν ὅτι, εἰάν [ἐγὼ καὶ οἱ ἄσωτοι νέοι] εἴχομεν τὰς αὐτὰς ἐπιθυμίας, δὲν θὰ εἶχον [ἐκεῖνοι οἱ ἄσωτοι νέοι] περὶ ἐμοῦ τοιαύτην γνώμην [ὅτι δηλ. ἐγὼ εἶμαι ἰνάξιος διὰ τὸ βουλευτικὸν ἀξίωμα].

§ 12. Προσέτι δέ, ὃ βουλευταί, οὐδεὶς θὰ ἠδύνατο νὰ ἀποδείξῃ προκειμένου περὶ ἐμοῦ, ὍΤΙ οὔτε **δίκη αἰσχρὰ** [οἷα ἡ δι' ἐγκατάλειψιν ἀνυπᾶνδρου ἀδελφῆς, ἢ διὰ σφειτερισμὸν ἀδελφικῆς περιουσίας, ἢ διὰ κλοπὴν κτλ.], οὔτε **δημοσία δίκη** [ἐπὶ ἐγγράφῳ μνηύσει δι' ἁμάρτημα παρὰ τοῦ νόμου προβλεπόμενον καὶ ζημιοῦν τὴν πολιτείαν] (=γραφὴν), οὔτε **καταμήνυσις ἐπὶ δικαστηρίου διὰ μεγάλα πολιτικά ἐγκλήματα μὴ ὀριζόμενα ὅμως ῥητῶς ὑπὸ τοῦ νόμου** (=οὔτε εἰσαγγελίαν) **ΕΧΕΙ ΠΙ-ΝΕΙ** [πρὸς ἐμέ] καὶ ὅμως βλέπετε **ὅτι ἄλλοι ἔχουσι περιέλθει** (=ἐιτέρους καθεστηκότας) εἰς τοιοῦτους δικαστικούς ἀγῶνας (δηλ. δίκην, γραφὴν, εἰσαγγελίαν).

§ 13. Ὡς πρὸς δὲ(=τοίνου) **τὰς ἐκστρατίας καὶ** ὡς πρὸς τοὺς ἐνώπιον τῶν πολεμίων κινδύνους παρατηρήσατε, **ὁποῖον παρέχω τὸν ἑαυτὸν μου** (: πῶς φέρομαι) εἰς τὴν πατρίδα (=τῆ πόλει). Πρῶτον μὲν δηλαδὴ, ὅτε **τὴν ἤδη ὑπάρχουσαν καὶ γνωστὴν συμμαχίαν** (=τὴν συμμαχίαν) συνήψατε [τῷ 395 π. Χ.] πρὸς τοὺς Βοιωτοὺς καὶ [ὅτε] ἦτο ἀνάγκη νὰ σπεύσητε εἰς τὴν [παρὰ τὴν Κορναΐδα πόλιν] Ἀλίατρον πρὸς βοήθειαν, ἃν καὶ ἡμῖν ἐγγεγραμμένος ἐν τῷ καταλόγῳ [ὑπὸ τοῦ φυλάρχου τῆς φυλῆς μου Ἀκαμαντίδος] **ἵνα ἱππεύω** (: ἵνα εἶμαι ἱππεὺς=ἱππεύειν), ἐπειδὴ [ἐγὼ] ἔβλεπον ὅτι πάντες **ἐνόμιζον** (: ἦσαν τῆς γνώμης) ὅτι εἰς μὲν **τούς ἱππεῖς θὰ ἦτο ἀσφάλεια** (=ἀσφάλειαν ἂν εἶναι=ὅτι ἀσφάλεια ἂν εἴη) [διότι τὸ ἱππικὸν τῶν Βοιωτῶν, ὑπερεῖχε τοῦ τῶν Λακεδαιμονίων], εἰς δὲ τοὺς βαρέως ὤπλισμένους, [ἐπειδὴ ἔβλεπον] ὅτι [πάντες] ἐθεώρουν [ὅτι ἦτο] κίνδυνος [διότι ἢ τῶν Λακεδαιμονίων φάλαγξ, πρὸς ἣν θὰ ἐπολέμουσαν οἱ ὑπὸ τὸν Θρασύβουλον ὀπλιται, ἦτο ἰσχυρά], **ἐνώ ἄλλοι κατετάχθησαν εἰς τὸ ἱππικὸν** (=εἰτέρων ἀναβάν-

των ἐπὶ τοὺς ἵππους) *ἀνευ [προηγουμένης] ἐξελέγξεως τῆς σωματικῆς ἰκανότητος καὶ τεχνικῆς ἐμπειρίας καὶ τῆς τοῦ ἵππου χρήσεως* (=ἀδοκιμάστων) παρανόμως, ἐγὼ *παρουσιασθεὶς* (=προσελθὼν) εἰς τὸν Ὁρθόβουλον *παρεκάλεσα* (=ἔφην=ἐκέλευσα) αὐτὸν νὰ με ἐξαλείψῃ ἐκ τοῦ καταλόγου [τῶν ἱππέων], διότι ἐνόμιζον ὅτι ἦτο αἰσχρὸν πρᾶγμα *νὰ ἐκστρατεύω* (=στρατεύεσθαι), ἀφοῦ [πρῶτον] παρασκευάσω εἰς τὸν ἑαυτὸν μου *ἀσφάλειαν* (=ἄδειαν), ἐνῶ *οἱ πολλοὶ [στρατιῶται]* (=τὸ πλῆθος) ἔμελλον νὰ κινδυνεύσωσιν. Καὶ *πρὸς χάριν μου* (: παρακαλῶ=μοι) ἀνάβα [ἐπὶ τοῦ ποδίου], ὦ Ὁρθόβουλε, [καὶ μαρτύρησον περὶ τῆς ἀληθείας τῶν λόγων μου].

MARTYRIA

§ 14. Ὅτε λοιπὸν συνελήγησαν *οἱ συνδημόται μου* [ἦτοι, οἱ τοῦ δήμου Θεορικοῦ τῆς Ἀκαμαντίδος φυλῆς ἐνώπιον τοῦ δημάρχου πρὸς ἐπιθεώρησιν] *πρὸ τῆς* [εἰς Ἀλίαρτον] *ἐκστρατείας* (=πρὸ τῆς ἐξόδου), ἐπειδὴ *ἐγνώριζον* ὅτι τινὲς ἐξ αὐτῶν ἦσαν μὲν πολῖται *χρηστοὶ* (: τίμιοι, ἠθικοὶ) καὶ πρόθυμοι, ἀλλ' ὅμως ἔστεροῦντο *τῶν κατὰ τὴν πορείαν ἐξόδῳ διατροφῆς* (=ἐφοδίων) εἶπον ὅτι πρέπει *οἱ εὐποροὶ* (=τοὺς ἔχοντας) νὰ παρέχωσι τὰ ἀναγκαιούντα *πρὸς τοὺς ἀπόρους* (=τοῖς ἀπόρους διακειμένους). Καὶ ὄχι μόνον τοῦτο συνεβούλευον εἰς τοὺς ἄλλους, *ἀλλὰ καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος* (=ἀλλὰ καὶ αὐτὸς) ἔδωκα πρὸς δύο *ἀνδρας* (: στρατιώτας) τριάκοντα δραχμὰς πρὸς ἑκάτερον, οὐχὶ διότι εἶχον πολλὰ χρήματα, ἀλλ' ἵνα τοῦτο γίγη παράδειγμα εἰς τοὺς ἄλλους. *Καὶ πρὸς χάριν μου* (: παρακαλῶ), ἀνάβητε [ἐπὶ τοῦ ποδίου] σεῖς οἱ δύο συνδημόται μου, οἵτινες ἐτύχετε παρ' ἐμοῦ τῆς εἰρημένης χρηματικῆς βοήθειας καὶ μαρτυρήσατε περὶ τῆς ἀληθείας τῶν λόγων μου].

MARTYRES

§ 15. Μετὰ ταῦτα λοιπὸν [ἦτοι τὸν Ἰούλιον τοῦ 394 π. Χ.], ὦ βουλευταί, ὅτε ἐγένετο ἐκστρατεία εἰς τὴν χώραν τῆς Κορίνθου καὶ ὅτε πάντες προεγνώριζον *ὅτι μέλλουσι πάντως* (: κατ' ἀνάγκην) *νὰ κινδυνεύωσιν* (: ὅτι ἀσφαλῶς θὰ ἐκτεθῶσιν εἰς κινδύνους=δεήσει κινδυνεύειν), ἐνῶ *ἄλλοι ἀπεσύροντο* [τῆς

μάχης] (: ἐνῶ ἄλλοι ἀποφεύγοντες τὴν μάχην ἐτραυηοῦντο ὀπίσω = ἐτέρων ἀναδυομένων—εἰ καὶ ἕτεροι ἀνεδύοντο), ἐγὼ **κατώρθωσα** (: ἐνήργησα, ἦτοι οὐ μόνον δὲν ἀπέφυγον, ἀλλὰ καὶ ἐπέζητησα=διεπραξάμην), ὥστε νὰ μάχωμαι κατὰ τῶν πολεμίων **παρατεταγμένος ἐν τῇ πρώτῃ σειρᾷ [τῆς παρατάξεως]** (=τεταγμένος τῆς πρώτης [τάξεως]) καὶ μάλιστα **ὑπεχώρησα**, (ἂν καὶ ἡ **ἡμετέρα φυλὴ ἠττήθη** (=τῆς ἡμετέρας φυλῆς δυστυχησάσης=ἠττηθείσης) καὶ πλείστοι στρατιῶται ἐν τῇ μάχῃ ταύτῃ ἐφονεύθησαν, **μετὰ τὸν ὑπερήφανον Στειριέα** (=ὑστερον τοῦ σεμνοῦ Στειριῶς) [δηλ. τοῦ Θρασυβούλου τοῦ ἀπελευθερωτοῦ], ὅστις εἶχεν ὄνειδισι ὅλους τοὺς ἀνθρώπους διὰ δειλίαν.

§ 16. Καὶ ὀλίγας ἡμέρας ὑστερον **μετὰ τὰ εἰρημμένα γεγονότα** (=μετὰ ταῦτα), ἐπειδὴ εἶχον καταληφθῆ ὄχυραί θέσεις **ἐν τῇ χώρᾳ τῆς Κορίνθου** (=ἐν Κορίνθῳ) [ὑπὸ τῶν συνησπισμένων συμμάχων : Κορινθίων, Ἀθηναίων, Θηβαίων κλ.], ὥστε οἱ πολέμοι (δηλ. οἱ Λακεδαιμόνιοι) νὰ μὴ δύνανται νὰ διαβῶσι [διὰ τοῦ Ἰσθμοῦ καὶ ἐνωθῶσι μετὰ τοῦ ἐξ Ἀσίας μετακληθέντος Ἀγησιλάου], καὶ (=δὲ) ἐπειδὴ ὁ Ἀγησίλαος εἰσέβαλεν εἰς τὴν Βοιωτίαν, ἀφοῦ **οἱ ἄρχοντες** (δηλ. οἱ στρατηγοὶ) ἀπεφάσισαν **νὰ ἀποχωρῶσιν** (: ἀποσπάσωσι) φυλᾶς (=τάξεις) [ἀπὸ τοῦ κυρίου στρατοπέδου, τὸ ὁποῖον ἦτο ἐν ταῖς κατειλημμέναις θέσεσι καὶ τὸ ὁποῖον ἠδύνατο νὰ ἐξασθενωθῆ ἄνευ κινδύνου], **ἵνα αὐταὶ** (=αἵτινες) μεταβῶσιν εἰς βοήθειαν [τῶν ἐν Βοιωτίᾳ κατὰ τοῦ Ἀγησιλάου ἀγωνιζομένων συμμάχων των], ἂν καὶ ἐφοβοῦντο ἅπαντες **εὐλόγως** (=εἰκότως), ὃ βουλευταὶ—διότι ἦτο φοβερὸν πρᾶγμα, ἐνῶ **μόλις** (: **μετὰ κόπου καὶ δυσκολίας**=ἀγαπητῶς) **εἴχομεν σωθῆ** (: εἴχομεν γλυτώσει) νὰ μεταβαίνωμεν (: νὰ ἐκτεθῶμεν πάλιν) εἰς ἄλλον [νέον] κίνδυνον—ἐγὼ παρουσιασθεὶς πρὸς τὸν ἀρχηγὸν τῆς φυλῆς μου **προέτεινον** (=ἐκέλευον) νὰ ἀποστείλῃ ἄνευ κληρώσεως [διότι ἐν ἐπικινδύνοις ἐπιχειρήσεσιν ὠρίζοντο αἱ φυλαὶ διὰ κλήρου] τὴν ἡμετέραν **φυλὴν** (=τάξιν).

§ 17. Ὡστε, ἐὰν [παραδεχθῶμεν ὅτι] τινὲς ἐξ ὑμῶν ὀργίζονται κατὰ τῶν ἐχόντων μὲν ἀξιώσεις **νὰ κατέχωσι δημόσια ἀξιώματα** (=πράττειν τὰ τῆς πόλεως) ἀποφευγόντων ὅμως τοὺς κιν-

δύνους [ἐν ταῖς ἐκστρατείαῖς], δὲν δύνανται νὰ ἔχωσι δικαίως [καί] περὶ ἐμοῦ τὴν γνώμην ταύτην [ὅτι δηλ. ἀξιῶ νὰ κατέχω δημόσια ἀξιώματα καὶ ἀποφεύγω τοὺς κινδύνους]: διότι ὄχι μόνον τὰς διαταγὰς [τῶν ἀρχόντων, τῶν προΐσταμένων δηλ. τῆς στρατιωτικῆς ὑπηρεσίας] ἐξετέλουν προθύμως, ἀλλὰ καὶ εἶχον τὴν τόλμην νὰ ἐκτίθεμαι εἰς κινδύνους. Καὶ ταῦτα ἔκαμνον, οὐχὶ διότι ἐνόμιζον ὅτι δὲν εἶναι ἐπικίνδυνον νὰ μίχωμαι κατὰ τῶν Λακεδαιμονίων, ἀλλὰ **ἵνα ἔνεκα τῶν [εἰρημένων] τούτων ὑπηρεσιῶν μου** (=διὰ ταῦτα) νομιζόμενος, ὑφ' ὑμῶν καλλίτερος [παρὰ ἐὰν ἐξετέλουν οὐχὶ προθύμως, ἀλλὰ μόνον ἐξ ἀνάγκης τὸ καθήκόν μου], **ΕΥΡΙΣΚΩ (=τυγχάνομι) τὸ πλήρες δικαίον μου** (ἧ: ἅπασαν τὴν νόμιμον προστασίαν=ἁπάντων τῶν δικαίων), ἐὰν ποτε **ἤθελον κατανήσει εἰς κίνδυνον** (: ἤθελον κινδυνεύσει) ἀδίκως. Καὶ πρὸς χάριν μου ἀνάβητε ὡς μάρτυρες τούτων [τῶν ἐν ταῖς § § 15—16 εἰρημένων σεῖς οἱ μετ' ἐμοῦ συνεκστρατεύσαντες].

MARTYRES

§ 18. Ἀπὸ οὐδεμιᾶς **δὲ** (=τοίνυν) ἐκ τῶν ἄλλων ἐκστρατειῶν **καὶ φρουρήσεων ἰσχυρῶν φρουρίων** (=φυλακῶν) [τῶν γενομένων μετὰ τὸ 394 π. Χ.] **καθυστέρησα** (: ἔμεινα ὀπίσω=ἀπελείφθην) **ποτὲ ἕως τῶρα** (=πώποτε), ἀλλὰ καθ' ὅλον τὸν χρόνον **διαρκῶς** (=διετετέλεκα) μετὰ τῶν πρώτων μὲν ἐξεστράτευον (=τὰς ἐξόδους ποιούμενος=ἐξιῶν=ἐξῆα: πρβλ. Λεξ. ἀνωμάλ. Ῥημ. I. Ῥώσση ἐν ῥ. **λανθάνω** σημ. 2) μετὰ τῶν τελευταίων δὲ **ὠπισθοχώρου** (: ἔφευγον=ἵναχωρῶν=ἵνεχώρου). **Καὶ βεβαίως** (=καίτοι) **πρέπει νὰ ἐξετάξῃ [τις]** (: νὰ κρίνῃ =σκοπεῖν) τοὺς φιλοτίμως καὶ καλῶς πολιτευομένους ἐκ τῶν τοιούτων **καὶ οὐχί**, ἐὰν τις **ἔχῃ μακρὰν κόμην** (=κομᾶ), [ὡς οἱ Λάκωνες] νὰ μισῇ τις αὐτὸν **διὰ τοῦτο** (τὸ κομᾶν δηλ.) διότι **οἱ τοιοῦτοι τρόποι** (ἧ: αἱ τοιαῦται συνήθειαι τῶν κομώντων καὶ γενειώντων Λακωνιστῶν=τὰ τοιαῦτα ἐπιτηδεύματα) οὕτε τοὺς ἰδιώτας, οὕτε **τὸ δημόσιον** (=τὸ κοινὸν τῆς πόλεως) βλάπτουσι, παρὰ δὲ τῶν ἐθελόντων νὰ κινδυνεύουσιν ἀπέναντι τῶν πολεμίων ὅλοι ἐν γένει σεῖς ὠφελεῖσθε.

§ 19. Ὡστε δὲν εἶναι ἄξιον, ὦ βουλευταί, οὔτε νὰ ἀγαπῶμεν οὔτε νὰ μισῶμεν κανένα **ἐκ τοῦ ἐξωτερικοῦ** (=ἀπ' ὄψεως), ἀλλὰ **νὰ κρῖνωμεν** (νὰ ἐξετάζωμεν=σκοπεῖν) ἐκ τῶν ἔργων. Διότι πολλοὶ ἂν καὶ **σιγά** (: πρῶως=μικρὸν) ὁμιλοῦσιν, ἂν καὶ εὐπρεπῶς ἐνδύονται, μεγάλων κακῶν αἴτιοι ἔχουσι γίνεαι [εἰς τὴν πόλιν], ἄλλοι δὲ ἂν καὶ ἀμελοῦσι τῶν τοιούτων [ἐξωτερικῶν ἐπιδείξεων] πολλὰ ἀγαθὰ ἔχουσι προξενήσει πρὸς ὑμᾶς.

Ἐπίλογος

§ 20. **Τώρα δὲ** (=ἤδε δέ), ὦ βουλευταί, **ἐνόησα** (=ἠσθόμην) ὅτι τινὲς ἀγανακτοῦσι κατ' ἐμοῦ πρὸς τούτοις καὶ διὰ τὸ ἐξῆς, **ὅτι δηλαδὴ** (=ὅτι) [ἐγὼ], ἂν καὶ εἶμαι πολὺ νέος, ἐπιχειρήσα νὰ ὁμιλῶ ἐνώπιον τῆς ἐκκλησίας τοῦ λαοῦ. Ἐγὼ δὲ **κατ' ἀρχὰς μὲν** (=τὸ μὲν πρῶτον) ἠναγκάσθην [ὑπὸ τῶν περιστάσεων] νὰ **ὁμιλήσω δημοσίᾳ** (=δημηγορήσαι) χάριν τῶν ἰδικῶν μου ὑποθέσεων, ἔπειτα ἔμως **καὶ ἐγὼ ὁ ἴδιος φρονῶ** (=καὶ ἐμαυτῷ δοκῶ **ὅτι διατεθῆναι μὲν περισσοτέρην φιλοδοξίαν παρ' ὅσον ἦτο ἀνάγκη** (=φιλοτιμότερον διατεθῆναι τοῦ δέοντος), **ἀφ' ἐνός μὲν** (=ἅμα μὲν), **διότι ἀνελογιζόμεν** (=ἐνθυμούμενος) ὅτι οἱ πρόγονοι οὐδόλως ἔχουσι παύσει **νὰ ἀσχολῶνται περὶ τὰ πολιτικά** (=τὰ τῆς πόλεως πράττοντες), **ἀφ' εἰτέρου δὲ** (=ἅμα δέ), διότι βλέπω, ὅτι ὑμεῖς—διότι πρέπει νὰ λέγω τὴν ἀλήθειαν—νομίζετε ὅτι μόνοι οἱ τοιοῦτοι (δηλ. οἱ πολιτευόμενοι) εἶναι **ἄξιοι** ἀρχῆς τινος [ἢ ἄλλου σπουδαίου τινὸς ἀξιώματος]. ὥστε τίς, **ἐὰν ἤθελε βλέπει** (=ὄρῶν=εἰ ὄρῳ) ὅτι σεῖς ἔχετε τὴν γνώμην ταύτην [τοῦ νὰ θεωρῆτε δηλ. ἀξίους ἀρχῆς τινὸς ἢ ἄλλου σπουδαίου τινὸς ἀξιώματος μόνους τοὺς πολιτευομένους], **δὲν ἤθελε παρακινήθῃ** (=οὐκ ἂν ἐπαρθείη) νὰ πράττῃ καὶ νὰ λέγῃ ὑπὲρ τῆς πόλεως ; [=πᾶς τις ἐκ τῆς τοιαύτης ὑμῶν γνώμης ὠθεῖται τὴν πολιτικὴν].

Προσέτι δὲ πῶς ἠθέλετε ἀγανακτεῖ κατὰ τῶν τοιούτων ἀνθρώπων ; [=δὲν δύνασθε δικαίως νὰ ἀγανακτῆτε κατ' αὐτῶν]. Διότι δὲν εἶναι ἄλλοι κριταὶ περὶ αὐτῶν, ἀλλ' ὑμεῖς (ἦτοι: ὑμεῖς εἴσθε καὶ αἴτιοι τοῦ κακοῦ καὶ κριταὶ αὐτοῦ).

ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ

ΛΥΣΙΟΥ ΛΟΓΩΝ

II. ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΑΔΥΝΑΤΟΥ

α'. Προοίμιον (§ 1—3)

Ὡς βουλευταί,

Σχεδὸν χρεωστῶ χάριν (ἦ : ὀλίγον ἀπέχω νὰ γνωρίζω χάριν, εὐγνωμοσύνην=οὐ πολλοῦ=ὀλίγου+δέω χάριν ἔχειν) εἰς τὸν κατήγορον, **διότι** (=ὅτι) παρεσκεύασεν εἰς ἐμὲ **τοῦτον ἐδῶ τὸν δικαστικὸν ἀγῶνα** (ἦ : ταύτην δὰ τὴν δίκην=τὸν ἀγῶνα τουτονί). Πρῶτερον δηλ. ἂν καὶ δέν εἶχον **ἰσορμήν** (=πρόφασιν) ἐπὶ τῆς ὁποίας [σθηριζόμενος] ἤθελον δώσει λογοδοσίαν τοῦ [τρόπου] τοῦ βίου [μου], τώρα δὰ ἐξ αἰτίας τούτου (δηλ. τοῦ κατηγόρου) ἔχω λάβει [ἰσορμήν]. Καὶ θὰ προσπαθῆσω **διὰ τοῦ λόγου** (: διὰ τῆς λογοδοσίας) νὰ ἀποδείξω ὅτι οὗτος μὲν ψεύδεται, ἐγὼ δὲ ὅτι ἔχω ζήσει μέχρι ταύτης δὰ τῆς ἡμέρας ἄξιος μᾶλλον ἐπαίνου παρὰ φθόνου. Διότι μοὶ φαίνεται ὅτι δι' οὐδένα ἄλλον λόγον μοὶ παρεσκεύασε τοῦτον δὰ τὸν κίνδυνον οὗτος παρὰ ἕνεκα φθόνου.

§ 2. Καὶ ὅμως ὁ **φθονῶν** (=ὅστις φθονεῖ) τούτους, τοὺς ὁποίους οἱ ἄλλοι εὐσπλαχνίζονται, τίνος **κακουργίας** (=πονηρίας) **φαίνεται εἰς ὑμᾶς** (: νομίζετε σεῖς=δοκεῖ ὑμῖν) **ὅτι ἤθελον ἀπόσχει** (=ἰποσχέσθαι ἂν=ὅτι ἀπόσχοιτο ἂν) ὁ τοιοῦτος [ἐὰν ἤθελε δοθῆ αὐτῷ περίστασις (=εἰ καιρὸς αὐτῷ εἶη)]; [Καὶ μοὶ φαίνεται ὅτι παρεσκεύασέ μοι τοῦτον δὰ τὸν κίνδυνον ἕνεκα φθόνου], διότι δέν με συκοφαντεῖ ἕνεκα χρημάτων (καθ' ὅσον οὐδὲν ἔχει νὰ λάβῃ ὁ κατήγορος παρ' ἐμοῦ τοῦ ἀναπήρου ὡς ὄντος πτωχοῦ), οὐδὲ **προσπαθεῖ νὰ ἐμδικηθῆ με** (=τιμωρεῖταί με) ὡς ἐχθρὸν του· διότι ἕνεκα τῆς πονηρίας του οὔτε ὡς φίλον οὔτε ὡς ἐχθρὸν εἶχόν ποτε ἕως τώρα αὐτόν.

§ 3. Τώρα λοιπόν, ὡ βουλευταί, [ἄφοῦ ἀπεδείχθη ὅτι τὰ τῆς κατηγορίας ἐλατήρια δὲν εἶναι οὔτε κερδοσκοπία, οὔτε ἔχθρα] εἶναι φανερός ὅτι φθονεῖ [με], **διότι** (=ὅτι), **ἂν καὶ ἔχω περιπέσει εἰς τοιαύτην συμφορὰν** (=κερημένος τοιαύτη συμφορᾷ), εἶμαι πολίτης καλλίτερος τούτου [τοῦ κατηγοροῦ]. [Καὶ προσεπάθησα μεθ' ὅλην τὴν συμφορὰν μου νὰ γίνω καλὸς πολίτης], **διότι** καὶ νομίζω, ὡ βουλευταί, ὅτι πρέπει τὰ δυστυχήματα τοῦ σώματος **νὰ ἐξουδετερώνη** (ἐπανορθώνη=ἰᾶσθαι) [τις] διὰ τῶν **προτερημάτων** (: ἔργων) τῆς ψυχῆς. Διότι, ἐὰν θὰ ἔχω καὶ τὴν διάνοιαν **ὁμοίαν** (=ἕξ ἴσου) **πρὸς τὸ σῶμα τὸ ἔχον τὴν συμφορὰν** (=τῇ συμφορᾷ) καὶ [ἐὰν] θὰ ζήσω καὶ τὸν ἄλλον (δηλ. τὸν ἠθικὸν) βίον [ὁμοίως πρὸς τὸν σωματικὸν βίον] (ἦτοι : ἐὰν εἶμαι καὶ πνευματικῶς ἀνάπηρος ὡς εἶμαι καὶ σωματικῶς), κατὰ τί θὰ διαφέρω τούτου [τοῦ κατηγοροῦ] ;

Διήγησις (§ 4—20)

α'. Μέρος τῆς διηγήσεως. Ὅτι εἶναι πένης (§ 4—9)

§ 4. **Περὶ μὲν τούτων** (τῶν αἰτίων δηλ. τὰ ὁποῖα ἔχουσι παρορημίσει τὸν κατήγορον εἰς τὴν κατ' ἐμοῦ κατηγορίαν) **τόσα μόνον** (=τοσαῦτα) **ἄς εἶπω ἐγὼ** (: ἄς εἶναι εἰρημένα ὑπ' ἐμοῦ =εἰρησθῶ μοι)· περὶ ἐκείνων δὲ, τὰ ὁποῖα εἶναι ἀρμόζον νὰ λέγω ἐγὼ, θὰ εἶπω **ὅσῳ τὸ δυνατόν** (=ὡς ἂν οἶός τ' ᾧ=ὡς ἂν δύνομαι) συντομώτατα. Δυσχυρίζεται **δηλαδὴ** (=γὰρ) ὁ κατήγορος ὅτι ἐγὼ λαμβάνω **ἀδίκως** (=οὐ δικαίως) τὰ ἐκ μέρους τῆς πόλεως [παρεχόμενα ὡς βοήθημα, ὡς σύνταξις] χρήματα· διότι [δυσχυρίζεται] ὅτι καὶ κατὰ τὸ σῶμα εἶμαι ἰσχυρὸς καὶ ὅτι δὲν εἶμαι ἐκ τῶν ἀδυνάτων [τῶν ὑπὸ τῆς πόλεως βοηθουμένων] καὶ ὅτι γνωρίζω **καλῶς** τοιαύτην (τόσον δηλ. προσοδοφόρον τέχνην), ὥστε νὰ ζῶ καὶ ἄνευ τοῦ [καθ' ἐκάστην πρυτανείαν] διδομένου [ἀργυρίου, βοηθήματος].

§ 5. Καὶ μεταχειρίζεται **ὡς ἀποδείξεις** (=τεκμηρίους) τῆς μὲν δυνάμεως τοῦ σώματος [τὸ] ὅτι **ἱππεύω** (=ἀναβαίνω ἐπὶ τοὺς ἵππους), τῆς δὲ εὐπορίας **διὰ τῆς τέχνης** (=ἐν τῇ τέχνῃ) [τὸ]

ὅτι δύναμαι νὰ συναναστρέφωμαι ἀνθρώπους, οἵτινες δύνανται νὰ ἐξοδεύωσι [χρήματα].

§ 6. Τὴν μὲν λοιπὸν ἐκ τῆς τέχνης εὐπορίαν μου **καὶ τὸν ἐπίλοιπον πόρον τῆς ζωῆς μου** (ἦ: καὶ τὴν ἄλλην ὑπαρξίν μου = τὸν ἄλλον τὸν ἐμὸν βίον), **ὁποῖος τυγχάνει νὰ εἶναι** (:ὁποῖος ἐκ τύχης εἶναι=οἷος τυγχάνει [ᾧν]), νομίζω ὅτι ὅλοι σεις γνωρίζετε· ἀλλ' ὅμως καὶ ἐγὼ θὰ εἶπω δι' ὀλίγων. Εἰς ἐμὲ **δηλαδὴ** (=γὰρ) ὁ μὲν πατήρ δὲν ἀφῆκε τίποτε, τὴν δὲ μητέρα μου, ἣτις ἐτελεύτησεν **ἤδη πρὸ τριῶν ἐτῶν** (=τρίτον ἔτος τουτὶ) ἔχω παύσει νὰ τρέφω [ὡς φιλόστοργος υἱὸς] (τώρα πρὸ τριῶν ἐτῶν), δὲν ἔχω δὲ ἀκόμη παιδας, **ἵνα οὗτοί** (=οἱ) **με περιποιηθῶσιν**. **Ἐχω δὲ** (=κέκτημαι δὲ) τέχνην, ἣτις δύναται νὰ ἀποφέρῃ μικρὰ **ὠφέλη**(:κέρδη) [καὶ] τὴν ὁποίαν **ἐγὼ μὲν αὐτὸς** (=αὐτὸς μὲν) μετὰ δυσκολίας [λόγω τῆς ἡλικίας καὶ ἀσθενείας μου] ἐργάζομαι, τὸν δὲ μέλλοντα **νὰ διαδεχθῆ** (: νὰ συνεχίσῃ) αὐτὴν [τὴν τέχνην δεῦλον, ἵνα καὶ κατὰ τὸ γῆρας παράσχη μοι τὰ ἀναγκαῖα] δὲν δύναμαι ἀκόμη **νὰ ἀποκτήσω** (: νὰ ἀγοράσω). **Πρόσδοξος** (: εἰσόδημα) δὲν ὑπάρχει εἰς ἐμὲ ἄλλη πλὴν ταύτης, τὴν ὁποίαν, ἐὰν ἀφαιρέσητε ἀπ' ἐμοῦ, **ἤθελον κινδυνεύσει νὰ περιπέσω εἰς τὴν δυστυχεστάτην τύχην** (: ἤθελον κινδυνεύσει νὰ εὐρεθῶ ὑπὸ τὴν ἐξουσίαν, ὑπὸ τὸ βάρος τῆς δυστυχεστάτης τύχης, τ. ἔ. νὰ ἀποθάνω ἐκ τῆς ἀσιτίας).

§ 7. Μὴ λοιπὸν, ὧ βουλευταί, καταστρέψητέ με ἀδίκως, ἀφοῦ βεβαίως **εἶναι δυνατὸν** (=ἔστιν) νὰ με σώσητε δικαίως· μηδὲ **νὰ ἀφαιρέσητε** [ἀπὸ ἐμὲ] (=ἀφέλησθε), ὅστις γίνομαι μεγαλύτερος τὴν ἡλικίαν καὶ ἀδυνατώτερος, ἐκεῖνα, τὰ ὁποῖα ἐδώσατε, ὅτε ἦμην νεώτερος **καὶ δυνατώτερος** (=καὶ μᾶλλον ἐρωμένω)· μηδὲ νὰ ἀποδιώξητε ἀγρίως **τώρα δὰ** ἕξ αἰτίας τούτου, ἐκείνους οἵτινες καὶ ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν εἶναι ἄξιοι εὐσπλαγχνίας [σεῖς], οἵτινες ἐφαίνεσθε πρότερον τὰ μάλιστα εὐσπλαγχοὶ καὶ πρὸς ἐκείνους, οἵτινες οὐδὲν ἔχουσι **σωματικὸν ἐλάττωμα** (=κακόν). Μὴδὲ **νὰ γίνητε αἴτιοι** (=ποιήσητε) νὰ ἀπελπίσωσι καὶ οἱ ἄλλοι, οἵτινες διατελοῦσιν ὁμοίως μὲ ἐμὲ **τολμήσαντες** (: προθυμοποιούμενοι) νὰ ἀδικήσετε ἐμὲ.

§ 8. Διότι καὶ **ἄτοπον** (:παράδοξον) ἤθελεν εἶναι, ὃ βουλευ-
ταί, ἐὰν **ἐλάμβανον** (=ἐφαινόμην λαμβάνων) μὲν **τὸ χρηματι-
κὸν τοῦτο βοήθημα** (=τὸ ἀργύριον) τότε, ὅτε **ἡ τοῦ σώματος
ἀδυναμία** (=ἡ συμφορὰ) ἦτο εἰς ἐμὲ ἀπλή, τώρα δέ, ὅτε **πρὸς
τῇ ἀπλῇ συμφορᾷ προστίθενται** (=προσγίγνεται) εἰς ἐμὲ καὶ
γῆρας καὶ νόσοι καὶ τὰ τούτοις ἀκόλουθα ἤθελον στερηθῆ τούτου.

§ 9. Μοὶ φαίνεται δὲ ὅτι ὁ κατήγορος μόνος ἐκ τῶν ἀνθρώ-
πων δύναται νὰ φανερώσῃ **ἐναργέστατα** (: φανερώτατα=σαφέ-
στατα) τὸ μέγεθος τῆς ἰδικῆς μου πενίας. Διότι, ἐὰν ἐγὼ διορι-
σθεὶς ὡς **χορηγὸς πρὸς καταβολὴν τῶν δαπανῶν εἰς ὑποκρι-
τὰς τραγωδίας** (=χορηγὸς τραγωδοῖς) ἤθελον προκαλέσει αὐ-
τὸν **εἰς ἀνταλλαγὴν τῆς περιουσίας** (=εἰς ἀντίδοσιν), ἤθελε
προτιμήσει μᾶλλον νὰ γίνῃ χορηγὸς δεκάκις, παρὰ νὰ ἀνταλλάξῃ
τὴν περιουσίαν ἅπαξ. Καὶ βεβαίως πῶς δὲν εἶναι **ἄτοπον** (=δει-
νὸν) τώρα μὲν νὰ κατηγορῇ **ὅτι δῆθεν** (=ὡς) ἔνεκα τῆς πολλῆς
εὐπορίας [μου] δύναμαι ἐξ ἴσου νὰ συναναστέφωμαι μὲ τοὺς
πλουσιωτάτους, ἐὰν δὲ **κατὰ τύχην** (=τύχη) **γίνῃ** (=γενόμε-
νόν) τι, ἐξ **ἐκείνων τὰ ὁποῖα** (=ῶν) ἐγὼ λέγω, [πῶς δὲν εἶναι
ἄτοπον] **νὰ ἤθελεν ὁμολογεῖ** (=ὁμολογεῖν ἄ) ὅτι ἐγὼ εἶμαι
τοιούτος (δηλ. πτωχὸς) καὶ μάλιστα ἀκόμη ἀθλιώτερος [ὑπὸ οἰ-
κονομικὴν ἔποψιν];

β'. Μέρος τῆς διηγῆσεως. Ὅτι εἶναι ἀνάπηρος (§ 10-15).

§ 10. Ὅσον δ' ἀφορᾷ τὴν ἱππικὴν [μου] τέχνην, τὴν ὁποῖαν
οὗτος ἐτόλμησε νὰ ἀναφέρῃ πρὸς ὑμᾶς, χωρὶς οὔτε τὴν τύχην νὰ
φοβηθῇ [διότι κοινὴ ἡ τύχη καὶ τὸ μέλλον ἀόρατον] οὔτε ὑμᾶς
νὰ ἐντραπῇ [κατηγορῶν τοιαύτην μωρὰν κατηγορίαν], **δὲν δύνα-
ται νὰ εἶναι** (=οὐκ ἂν εἶη) πολλὴ ἡ συζήτησις. Διότι ἐγὼ νο-
μίζω, ὃ βουλευταί, ὅτι πάντες οἱ ἔχοντες **σωματικὴν τινα βλά-
βην** (=δυστύχημά τι) ζητοῦσι νὰ εὕρωσι τοῦτο καὶ **ὅτι σκέ-
πτονται** (=φιλοσοφεῖν) τοῦτο, [τὸ] πῶς δηλαδὴ νὰ μεταχειρισθῶσι
τὸ πάθημα, τὸ ὁποῖον εἶχε συμβῆ [εἰς αὐτοὺς] **ἄσπον τὸ δυνατόν**
(=ὡς) ἄνευ λύπης. **Ἐκ τούτων δέ** (=ῶν) εἷς [εἶμαι] ἐγὼ, καὶ
ἐπειδὴ ἔχω περιπέσει εἰς τοιαύτην συμφορὰν, **ἐξεῦρον** (: ἐπενό-
ησα) **τοῦτο (τὸ ἱππεύειν)** (=τοιαύτην· καθ' ἕλξιν πρὸς τὸ ἔα-

στώνην ἀντί τοῦτο) δι' ἑμαυτὸν ὡς ἀνακουφισμὸν (: ἀνάπαυσιν = ἔραστώνην) εἰς τοὺς δρόμους τοὺς μακροτέρους ἐκ τῶν ἀναγκαιῶν (: ἀπαραιτήτων), [εἰς τοὺς ὁποίους δὲν θὰ ὠφέλουν ποσῶς αἱ βακτηρίαι νὰ βαδίζω ἱκανῶς ταχέως εἴτε καλούμενος ἔξω τῆς πόλεως, εἴτε πολῶν ἐμπορεύματα μεταβαίνων εἰς τὰς οἰκίας].

§ 11. *Ἐκεῖτο δέ, ὧ βουλευταί, τὸ ὁποῖον εἶναι τρανοτάτη ἀπόδειξις, εἶναι τὸ ἐξῆς* (= ὁ δὲ... τεκμήριον=τοῦτο δέ, ὃ ἔστι μέγιστον τεκμήριον, ἔστι τότε), ὅτι δηλ. *ἱππεύω* (= ἵναβαίω ἐπὶ τοὺς ἵππους) ἔνεκα τοῦ ἀτυχήματός μου, ἀλλ' ὄχι ἔνεκα τῆς [ἰδικῆς μου] ὑπερηφανίας, καθὼς οὗτος δισχυρίζεται, εὐκόλον εἶναι νὰ μάθητε. Διότι, ἐὰν εἶχον περιουσίαν, θὰ ἐπέβαινον (: θὰ ἐφερόμην, ἐπωχούμην) ἐπὶ *σεσαγμένης ἡμιόνου* (= ἐπ' ἀστράβης ἂν ὠχούμην), ἀλλὰ δὲν θὰ ἀνέβαινον (= οὐκ [ἂν] ἀνέβαινον) ἐπάνω εἰς τοὺς ξένους ἵππους [τοὺς δεδομένους ἐπὶ μισθῷ]: τώρα δά, ἐπειδὴ δὲν δύναμαι νὰ ἀποκτήσω τοιαύτην [ἡμίονον μὲ ἐπίσαγμα], ἀναγκάζομαι νὰ μεταχειρίζομαι πολλάκις τοὺς ξένους ἵππους.

§ 12. Καὶ βεβαίως πῶς δὲν εἶναι παράδοξον, ὧ βουλευταί, αὐτὸς οὗτος, ἐὰν μὲν ἔβλεπεν ἐμὲ *νὰ ἱππεύω* (: νὰ ἐπιβαίω) ἐπὶ σεσαγμένης ἡμιόνου, νὰ σιωπᾷ—διότι τί κυρίως θὰ ἔλεγεν;— *Διότι* (= ὅτι) δὲ ἱππεύω ἐπὶ τῶν *δεδανεισμένων* ἵππων [πῶς δὲν εἶναι παράδοξον] νὰ προσπαθῇ νὰ σᾶς πείσῃ ὅτι εἶμαι δυνατός; Καὶ διότι μὲν μεταχειρίζομαι δύο βακτηρίας, εἰῶ οἱ ἄλλοι μεταχειρίζονται μόνον μίαν, [πῶς δὲν εἶναι παράδοξον] νὰ μὴ κατηγορῇ *ὅτι δῆθεν* (= ὡς) καὶ τοῦτο εἶναι [ἴδιον] τῶν [σωματικῶς] δυνατῶν (= τῶν δυναμένων), διότι δὲ ἱππεύω, νὰ μεταχειρίζεται ὡς τρανοτάτην ἀπόδειξιν πρὸς σᾶς, ὅτι δῆθεν εἶμαι ἐκ τῶν [σωματικῶς] δυνατῶν; *Ἀμφότερα δὲ ταῦτα* (δηλ. τοὺς ἵππους καὶ τὴν βακτηρίαν) (= οἷς ἀμφοτέροις) ἐγὼ μεταχειρίζομαι *διὰ τὴν αὐτὴν αἰτίαν* (δηλ. διὰ τὴν ἀναπηρίαν μου).

§ 13. Τόσον πολὺ δὲ διαφέρει *τῆς ὄλης ἀνθρώποτης* (= τῶν ἀπάντων ἀνθρώπων) κατὰ τὴν ἀναισχυντίαν, ὥστε, ἐνῶ εἶσθε τόσον πολλοὶ [καὶ] (ἐνῶ) αὐτὸς εἶναι εἷς, προσπαθεῖ νὰ σᾶς πείσῃ, *ὅτι δῆθεν* (= ὡς) ἐγὼ δὲν εἶμαι ἐκ τῶν [σωματικῶς]

ΙΩΑΝ. Θ. ΡΩΣΣΗ—ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ ΛΥΣΙΟΥ 2.

ἀδυνάτων. Καὶ βεβαίως ἐὰν πείσῃ μερικὸς ἐξ ὑμῶν τοῦτο [ὅτι δηλ. ἐγὼ δὲν εἶμαι τῶν σωματικῶς ἀδυνάτων], ὃ βουλευταί, τί ἐμποδίζει νὰ ἐκλέγωμαι ἐγὼ διὰ κλήρου ὡς εἰς ἐκ τῶν ἐννέα ἀρχόντων καὶ [τί ἐμποδίζει] νὰ ἀφαιρέσητε σεῖς ἀπὸ ἐμὲ τὸν ὄβολόν, διότι δῆθεν εἶμαι ὑγιής, νὰ παράσχητε δὲ διὰ τῆς ψήφου σας πάντες εἰς τοῦτον [τὸν ὄβολόν] ὡς ἀνάπηρον ; Διότι βεβαίως δὲν θὰ ἀφαιρέσητε τὸ **βοήθημα** (=τὸ διδόμενον) ἀπὸ τὸν ἴδιον, σεῖς μὲν διότι δῆθεν εἶναι οὗτος [σωματικῶς] δυνατός, οἱ δὲ θεσμοθέται θὰ ἐμποδίσωσιν νὰ ἐκλεγῆ διὰ κλήρου [ἄρχων], διότι **δῆθεν εἶναι [σωματικῶς] ἀδύνατος**.

§ 14. Ἄλλ' [οὐδεὶς ὑπάρχει κίνδυνος περὶ τούτων], διότι οὔτε ὑμεῖς ἔχετε τὴν αὐτὴν γνώμην μὲ τοῦτον, οὔτε οὗτος μὲ ὑμᾶς [ἔχει τὴν αὐτὴν γνώμην]. **Οὗτος μὲν δηλαδὴ καλῶς πράττειν** (ἦτοι : καὶ κάμων καλῶς νὰ μὴ ἔχη τὴν αὐτὴν γνώμην μὲ ὑμᾶς· εἰρωνικῶς ταῦτα λέγονται ἐνταῦθα) **ἔχει ἔλθει καὶ παρίσταται ἐνταῦθα** (=ἦκει), ἵνα ἀμφισβητήσῃ περὶ τῆς συμφορᾶς, ὡς ἐὰν αὕτη [ἡ συμφορὰ] ἦτο ἐπίκληρος, καὶ προσπαθεῖ νὰ σᾶς πείσῃ, ὅτι δὲν εἶμαι τοιοῦτος, ὅποιον σεῖς ὅλοι βλέπετε· σεῖς δέ, καθὼς ἀρμόζει εἰς συνετοὺς ἀνθρώπους δίδετε πίστιν μᾶλλον εἰς τοὺς ἰδικούς σας ὀφθαλμοὺς παρὰ εἰς τοὺς λόγους τούτου.

γ' Μέρος τῆς διηγήσεως

Ὅτι, ἂν καὶ εἶναι ἀνάπηρος, εἶναι ὅμως

ἠθικώτερος κατὰ πάντα ἢ ὁ κατήγορός του (§15-20).

§ 15. Λέγει δὲ [ὁ κατήγορος], ὅτι δῆθεν εἶμαι ἀλαζῶν καὶ ὀρηκτικὸς καὶ λίαν **αὐθάδης** (=ἀσελγῶς διακείμενος), **ὡς ἐὰν ἐμελλε** (=ὡσπερ μέλλον) νὰ λέγῃ ἀληθῆ, **ἐὰν ἤθελε μεταχειρισθῆ φοβερᾶς ὀνομασίας** (=εἰ φοβερῶς ὀνομάσειε) [οἷαι εἶναι αἱ εἰρημέται : **ὑβριστής, βίαιος, λίαν ἀσελγῶς διακείμενος**] **καὶ ὡς ἐὰν δὲν ἐμελλε νὰ πράξῃ τοῦτο [τὸ νὰ λέγῃ δηλ. ἀληθῆ]** (=ἄλλ' οὐ ταῦτα [=τοῦτο] ποιήσων), **ἐὰν μεταχειρισθῆ πολὺ ἥπιας φράσεις** (=ἐὰν πάνυ πραόνως [ὀνομάσῃ]). Ἐγὼ δὲ νομίζω, ὃ βουλευταί, ὅτι πρέπει σεῖς εὐκρινῶς νὰ διακρίνητε καὶ εἰς ποίους ἐκ τῶν ἀνθρώπων **εἶναι δυνατόν** (=ἐγγωρεῖ) νὰ εἶναι ἀλαζόνες καὶ εἰς ποίους δὲν ἀρμόζει.

§ 16. Διότι δὲν *εἶναι εὐλογον* (: φυσικὸν=εἰκόσ[ἔστι]) *νὰ εἶναι ἀλαζόνες* (=ὑβρίζειν) οἱ πενόμενοι καὶ οἱ λίαν πτωχοί, ἀλλ' [εὐλογον εἶναι νὰ εἶναι ἀλαζόνες] οἱ ἔχοντες πολὺ περισσότερα ἀπὸ τὰ ἀπαραίτητα· οὐδὲ [εὐλογον εἶναι νὰ εἶναι ἀλαζόνες] ἐκεῖνοι οἵτινες εἶναι ἀδύνατοι κατὰ τὸ σῶμα, ἀλλὰ [εὐλογον εἶναι νὰ εἶναι ἀλαζόνες] ἐκεῖνοι, οἵτινες πρὸ πάντων ἔχουσι πεποίθησιν εἰς τὰς ἑαυτῶν δυνάμεις· οὐδ' [εὐλογον εἶναι νὰ εἶναι ἀλαζόνες] ἐκεῖνοι, οἵτινες ἔχουσι ἤδη προβεβηκυῖαν ἡλικίαν, ἀλλ' [εὐλογον εἶναι νὰ εἶναι ἀλαζόνες] ἐκεῖνοι, οἵτινες εἶναι ἀκόμη νέοι καὶ *ἐκεῖνοι οἵτινες νεανικὰ φρονήματα ἔχουσι* (= νέαις ταῖς διανοαῖς χρωμένους).

§ 17. Διότι οἱ μὲν πλούσιοι διὰ τῶν χρημάτων ἐξαγοράζουσι τοὺς κινδύνους [τοὺς δικαστικούς δηλ, συμφιλιούμενοι μὲ τοὺς ἀδικουμένους], οἱ δὲ πένητες ἐξαναγκάζονται νὰ εἶναι *σώφρονες* (: συνετοί) ἕνεκα τῆς παρούσης πενίας· καὶ οἱ μὲν νέοι *θεωροῦνται ἄξιοι* (= ἄξιοῦνται) *νὰ τυγχάνωσι συγγνώμης* (: νὰ συγχωρῶνται) ἐκ μέρους τῶν κατὰ τὴν ἡλικίαν μεγαλυτέρων, καὶ ὁ δύο δὲ (δηλ. καὶ οἱ νέοι καὶ οἱ πρεσβύτεροι) *κατηγοροῦσιν* (= ἐπιτιμῶσι) τοὺς κατὰ τὴν ἡλικίαν μεγαλυτέρους, ἐὰν κάμνωσι σφάλματα ὁμοίως [ὡς δηλ. καὶ οἱ νέοι].

§ 18. Καὶ εἰς μὲν τοὺς ἰσχυροὺς *ἐπιτρέπεται* (= ἐγχωρεῖ), *χωρὶς οἱ ἴδιοι νὰ πάσχωσί τι* (= μὴδὲν αὐτοῖς πάσχουσι), νὰ φέρωνται ὑβριστικῶς πρὸς ὅσους ἂν θέλωσιν, εἰς δὲ τοὺς ἀδυνάτους *δὲν εἶναι δυνατὸν* (= οὐκ ἔστιν=οὐκ ἔξεστιν) οὔτε, ἐὰν ὑβρίζωνται, *νὰ ἀποκρούωσιν ἐκείνους οἵτινες ἔκαμαν ἀρχὴν τῆς ὑβρεως* (δηλ. τοὺς πρωταιτίους) (= ἀμύνεσθαι τοὺς ὑπάρξαντας [τῆς ὑβρεως]), οὔτε, ἐὰν ἐπιθυμῶσι νὰ ὑβρίζωσι, νὰ ὑπερτερῶσι τῶν ἀδικουμένων. Ὡστε μοι φαίνεται *αὐτὸς ὁ κατηγορὸς* (= ὁ κατηγοροῦς) ὅτι εἶπε περὶ τῆς ἀλαζονείας μου [τῆς ἐν § 5 εἰρημένης] οὐχὶ σπουδαιολογῶν, ἀλλὰ *σκώπτων* (: καταγελῶν), οὐδὲ ἐπιθυμῶν νὰ σᾶς πείσῃ ὅτι εἶμαι τοιοῦτος, ἀλλὰ ἐπιθυμῶν *νὰ χλευάζῃ* (: περιπαίξῃ κωμωδῆ= κωμωδεῖν) ἐμέ, [τὸν πτωχὸν ἀνάπηρον γέροντα] ὡς ἐὰν κάμνη *ἀνδραγάθημά τι* (= κалόν τι).

§ 19. Προσέτι δὲ δυσχερίζεται ὅτι καὶ συναθροίζονται *πρὸς ἐμὲ* (ἢ : εἰς τὸ ἐργαστήριόν μου=ὡς ἐμὲ) ἄνθρωποι *φαῦλοι* (= πονηροὶ) *καὶ μάλισια* (=καὶ) πολλοί, οἵτινες *τὴν μὲν περιουσίαν των* (=τὰ μὲν ἑαυτῶν) ἔχουσι διασπαθήσει (: κατασπαταλήσει=ἀνηλώσασι), ἐπιβουλεύουσι δὲ [ὡς συκοφάνται] τοὺς ἐπιθυμοῦντας νὰ διατηρῶσι *τὰ ἑαυτῶν* (: τὴν περιουσίαν των). Σεῖς δὲ ἀναλογίσθητε ὅλοι, ὅτι μὲ τὸ νὰ λέγη ταῦτα *οὐδόλως περισσότερον* (=οὐδὲν μᾶλλον) κατηγορεῖ ἐμὲ ἢ τοὺς ἄλλους *τοὺς χειροτέχνας* (=ὄσοι ἔχουσι τέχνας), οὐδὲ [κατηγορεῖ] περισσότερον τοὺς *εἰς τὸ ἐργαστήριόν μου* (=ὡς ἐμὲ) εἰσερχομένους ἢ τοὺς [εἰσερχομένου.] *εἰς τὰ ἐργαστήρια τῶν ἄλλων χειροτεχνῶν* (=δημιουργούς).

§ 20. Διότι ἕκαστος ἐξ ὑμῶν ἔχει συνηθίσει *νὰ συχνάζῃ* (=προσφοιτᾶν) ἄλλος μὲν εἰς μυροπωλεῖον, ἄλλος δὲ εἰς κουρεῖον, ἄλλοι δὲ *εἰς ἐργαστήριον τῶν κατεργαζομένων τὰ δέρματα* (ἦτοι εἰς ὑποδημοτοποιεῖον, σανδαλοποιεῖον κλ.=πρὸς σκυτοτομειῖον) ἄλλος δὲ [συχνάζων(=προσφοιτῶν)] ὅπου ἂν τύχη· καὶ πλείστοι μὲν [ἔχουσι συνηθίσει νὰ συχνάζωσι] *πρὸς ἐκεῖνους οἵτινες ἔχουσιν ἰδρύσει τὸ ἐργαστήριον* (=ὡς τοὺς κατεσκευασμένους) πλησιέστατα τῆς ἀγορᾶς, ἐλάχιστοι δὲ *πρὸς ἐκεῖνους* (ἢ: εἰς τὸ ἐργαστήριον ἐκεῖνων), οἵτινες *πλείστο ἀπέχουσι* (:μακρὰν κείνται) αὐτῆς· ὥστε, εἰάν τις *θὰ κατηγορήσῃ ὡς πονηροὺς ὑμᾶς* (=ὑμῶν πονηρίαν καταγνώσεται) τοὺς εἰς τὸ ἐργαστήριόν μου εἰσερχομένους, *εἶναι φανερόν* (=δηλόν [ἔστι]) ὅτι [θὰ κατηγορήσῃ ὡς πονηροῦ.] *καὶ τοὺς περὶ τὸν καιρὸν των* (=τοὺς διατρίβοντας) πλησίον τῶν ἄλλων· *εἰάν δέ* [τις θὰ κατηγορήσῃ ὡς πονηροὺς οὐ μόνον ὑμᾶς, ἀλλὰ] *καὶ ἐκεῖνους* [οἵτινες διέρχονται τὸν καιρὸν των πλησίον τῶν ἄλλων, εἶναι φανερόν ὅτι θὰ κατηγορήσωσιν ὡς πονηροῦ.] *ὅλους ἐν γένει τοὺς Ἀθηναίους*· διότι ὅλοι ἐν γένει ἔχετε συνηθίσει νὰ συχνάζητε καὶ νὰ περιᾶτε τὸν καιρὸν *κάπου βεβαίως* (: ἐν τινι οἰφδῆποτε βεβαίως ἐργαστηρίῳ=ἀμουγέποι).

Ἐπίλογος

§ 21. Ἄλλὰ [θὰ παύσω (=παύσομαι)], διότι δὲν γνωρίζω, *τίς*

ἡ ἀνάγκη (= ὅ,τι δεῖ) *νά σᾶ; ἐνοχλῶ* (= ἐνοχλεῖν ὑμῖν) περισσότερον χρόνον ἐγὼ ἀπολογούμενος λίαν λεπτομερῶς πρὸς ἕνα ἕνα ἐκαστον *ἐκ τῶν [ὑπὸ τοῦ κατηγοροῦ] λεχθέντων* (: ἐξ ἐκείνων τὰ ὅποια ὁ κατηγορὸς ἔχει ἀναφέρει). Διότι, ἐὰν *ἔχω ἀπολογηθῆ* (= εἴρηκα=ἀπολελόγημαι) περὶ τῶν μεγίστων [δηλ. τῆς πενίας μου καὶ τῆς σωματικῆς βλάβης], διατὶ πρέπει νὰ ἀσχολῶμαι *ὁμοίως πρὸς τοῦτον τὸν κατηγοροῦν* (: καθὼς οὗτος) *περὶ τὰ ἀσήμαντα* [τὰ περὶ τῆς διαγωγῆς μου δηλ. εἰρημένα ἐν § § 16 καὶ 19]; Ἐγὼ δέ, ὧ βουλευταί, παρακαλῶ ὅλους ὑμᾶς νὰ ἔχητε τὴν αὐτὴν *ιδέα*ν (: γνώμην) περὶ ἐμοῦ, τὴν ὁποίαν καὶ πρότερον εἶχετε.

§ 22 Μὴ λοιπὸν μὲ ἀποστερήσετε ἐξ αἰτίας τούτου *δά, τούτου μόνου [τοῦ ὀβολοῦ] τὸν ὁποῖον* (= οὗ μόνου) ἔδωκεν εἰς ἐμὲ *ἐκ τῶν ἀγαθῶν τῆς πατρίδος* (= τῶν ἐν τῇ πατρίδι) ἡ τύχη, ἵνα μετᾶσχῶ μηδὲ πείσῃ τῶρα οὗτος, ἐνῶ εἶναι εἷς, νὰ ἀφαιρέσῃτε πάλιν ἐκεῖνα, τὰ ὅποια *πρὸ πολλοῦ* (= πάλαι) ἔδωκατέ μοι ἀπὸ κοινοῦ πάντες. Ἐπειδὴ βεβαίως, ὧ βουλευταί, *ἡ τύχη* (= ὁ δαίμων) ἀπεστέρησεν *ἡμᾶς* (δηλ. ἐμὲ καὶ τοὺς ὁμοίους μὲ ἐμὲ) *ἀπὸ τῶν μεγίστων πολιτικῶν ἀξιωματίων* (= τῶν μεγίστων ἀρχῶν· πρβλ. § 13), *ἡ πατρις* (= ἡ πόλις) χάριν ὑμῶν *ἐνέκρινε* (: ἀπεφάσισε) νὰ δώσῃ τοῦτο τὸ χρηματικὸν ποσόν, διότι ἐνόμιζε ὅτι αἱ τύχαι εἶναι κοιναὶ εἰς ὅλους καὶ τῶν κακῶν καὶ τῶν ἀγαθῶν [πραγμάτων].

§ 23. Πῶς λοιπὸν δὲν θὰ ἦμην *δυστυχεστάτος* (= δειλαιότατος), ἐὰν ἔνεκα μὲν τοῦ ἀτυχήματος εἶμαι ἐπεστερημένος τῶν καλλίστων καὶ μεγίστων [ἐν τε τῷ ἰδιωτικῷ καὶ δημοσίῳ βίῳ ἀγαθῶν], *ἤθελον δὲ στερηθῆ* (= ἀφαιρεθεῖν δὲ) ἐξ αἰτίας τοῦ κατηγοροῦ ἐκεῖνα, τὰ ὅποια ἡ πατρις ἔδωκε, *πρόνοιαν λαβουσα* (: ἐκ προνοίας=προνοηθεῖσα) περὶ τῶν ἐν τοιαύτῃ καταστάσει εὐρισκομένων (δηλ. περὶ τῶν ἀδυνάτων); Μὴ ἀποφασίσῃτε διὰ τῆς ψήφου σας, ὧ βουλευταί, *οὕτω* (= ταύτῃ) *κατ' οὐδένα τρόπον* (ἢ : μὴ θέσῃτε, ὧ βουλευταί, τὴν ψήφον σας εἰς ταύτην τὴν γνώμην κατ' οὐδένα τρόπον).

§ 24. Διότι διατὶ ἄρα γε ἤθελον τύχει ὑμῶν τοιούτων (ἦτοι

δυσμενῶν πρὸς ἐμέ) ; Ποῖος ἐκ τῶν δύο, **διότι** (=ὅτι) ἐξ αἰτίας μου ἀπόλεσέ τις τὴν περιουσίαν [ἢ διότι ἀπέτεισε μεγάλην χρηματικὴν ζημίαν ἢ διότι ἐδημεύθη αὐτῇ], ἀφοῦ περιῆλθέ ποτε μέχει τοῦδε εἰς δικαστικὸν ἀγῶνα ; 'Ἄλλ' οὐδὲ εἰς δύναται νὰ ἀποδείξῃ τοῦτο. Ἄλλὰ διότι εἶμαι **ἐπιμέμπτως περιέργος** (=πολυπράγμων) καὶ **θρασύς** (: αὐθάδης) καὶ **φίλερις** (=φιλαπεχθίμων) ; 'Ἄλλ' οὐδ' αὐτὸς ὁ κατήγορος ἠθέλεν εἶπει [ὅτι εἶμαι τοιοῦτος], ἐὰν δὲν θὰ ἠθέλε καὶ τοῦτο τὸ ψεῦδος νὰ λέγῃ ὁμοίως μετὰ τὰ ἄλλα. Ἄλλὰ διότι εἶμαι ἀλαζῶν καὶ ὀρηκτικός ; **'Ἄλλ' ὁ βίος μου** (: οἱ ὄροι τοῦ βίου μου ὡς ἐκτίθενται ἐν § 16) δὲν παρέχει τοιαύτας ἀφορμὰς πρὸς **τὰ τοιαῦτα** (πρὸς τὸ νὰ εἶμαι δηλ. ἀλαζῶν καὶ ὀρηκτικός· ἢ : ἀλλὰ δὲν μεταχειρίζομαι κατὰ τύχην **τοιαῦτα μέσα** [=κεφάλαια=τοιαύταις ἀφορμαῖς] τοῦ βίου ὅσον ἀφορεῖ τὰ τοιαῦτα).

§ 25. Ἄλλὰ διότι ἐπὶ τῆς ἐποχῆς τῶν τριάκοντα **ἀποκίησας ἐπιρροὴν** (=γενομένος ἐν δυνάμει) ἐκακοποίησα πολλοὺς ἐκ τῶν πολιτῶν ; Ἄλλὰ μετὰ τῆς δημοκρατικῆς μερίδος **φυγαδευθεὶς ἐσώθη** (=ἔφυγον) εἰς τὴν Χαλκίδα καὶ **ἐνῶ ἦτο δυνατὸν** (=ἐξὸν) **νὰ ζῶ ὡς ἐλεύθερος πολίτης** (=πολιτεύεσθαι) μετ' ἐκείνων **ἀφόβως** (=ἀδεῶς), [διότι ὡς πτωχὸς καὶ ἀνάπηρος ἤμην ἀκίνδυνος καὶ οὐδὲν εἶχον νὰ φοβηθῶ], προτίμησα νὰ κινδυνεύω μετ' ὑμῶν **ὄντων μακρὰν [τῶν Ἀθηνῶν]** (=ἀπόντων).

§ 26. Εἴθε λοιπόν, ὦ βουλευταί, ἀφοῦ οὐδὲν ἔχω πράξει ἀδίκημα νὰ μὴ εὐρω ὑμᾶς **ὁμοίους** (=ὁμοίως δυσμενεῖς), ὁποῖους εὐρίσκουσιν ὑμᾶς ἐκεῖνοι, οἵτινες ἔχουσι πράξει πολλὰς ἀδικίας, ἀλλὰ ψηφίσατε ὁμοίως περὶ ἐμοῦ [ἵνα λαμβάνω τὸ βοήθημα] ὅπως ἡ βουλὴ ἄλλων [προηγουμένων] ἐτῶν, ἀφοῦ ἀνακαλέσθητε εἰς τὴν μνήμην σας ὅτι οὕτε χρήματα διαχειρισθεὶς τῆς πόλεως δίδω λόγον δι' αὐτά, οὔτε **λαβὼν ἐξουσίαν καμμίαν** (: ἄρχων γενόμενος) δίδω λόγον δι' αὐτήν, ἀλλὰ **κάμνω τοὺς λόγους** (: ἀλλὰ λέγω· ἀγορεύω) μόνον περὶ ὀβολοῦ.

§ 27. **Καὶ τοιουτοτρόπως** [ἐὰν δηλ. ψηφίσητε ὡς ἡ βουλὴ ἄλλων ἐτῶν], πάντες μὲν ὑμεῖς θὰ ἀποφασίσθητε τὰ δίκαια, ἐγὼ δέ, ἐὰν τύχῃ **τούτων** [δηλ. τῶν δικαίων] θὰ ὀφείλω εἰς σᾶς τὴν προσήκουσαν χάριν, οὗτος δὲ εἰς τὸ ἐξῆς θὰ μάθῃ, [ἀφοῦ δηλ. πάθῃ], νὰ μὴ σχεδιάζῃ κακὰ κατὰ τῶν ἀδυνατωτέρων, ἀλλὰ νὰ προσπαθῇ νὰ καταβάλλῃ [ἐν δικαστικῷ ἀγῶνι] τοὺς ὁμοίους μετ' αὐτόν.

ΣΧΟΛΙΚΗ ΜΕΤΑΦΡΑΣΙΣ

ΛΟΓΩΝ ΛΥΣΙΟΥ

ΙΙΙ. ΚΑΤΑ ΣΙΤΟΠΩΛΩΝ

Προόμιον

Ὡ ἄνδρες δικασταί [ἡλιασταί],

Πολλοὶ [φίλοι τῶν σιτοπωλῶν] ἔχουσι προσέλθει πρὸς ἐμὲ [τὸν βουλευτὴν καὶ ῥήτορα τοῦ παρόντος λόγου] 1) ἀποροῦντες (: παραξενευόμενοι), **διότι** (=ὅτι) ἐγὼ κατηγοροῦν τοὺς σιτοπό-
λας ἐν τῇ βουλῇ [ἐν τῇ ὁποίᾳ τὸ πρῶτον ἐγένετο ἢ κατὰ τούτων
μήνυσις καὶ ἐν τῇ ὁποίᾳ προέτεινα παρὰ τὴν γνώμην τῶν ἄλλων
ρητόρων [(βουλευτῶν) νὰ μὴ κριθῶσιν ἀναπολόγητοι, διότι τοῦτο
ἦτο παράνομον] καὶ 2) λέγοντες ὅτι σεῖς ὄχι ὀλιγώτερον νομίζετε
ὅτι οἱ ποιοῦμενοι τοὺς λόγους περὶ τούτων τῶν σιτοπωλῶν
(ἢ : ὅτι οἱ κατηγοροῦντες τοὺς σιτοπόλας) συκοφαντοῦσιν, ἐὰν
νομίζετε ὅτι αὐτοὶ (οἱ σιτοπῶλαι) **τὰ μέγιστα** (=ὡς μάλιστα)
ἀδικοῦσιν. **Ἐπιθυμῶ λοιπὸν** (=βούλομαι οὖν) πρῶτον νὰ
[σᾶς] εἶπω περὶ τούτων **τοὺς λόγους ἔνεκα τῶν ὁποίων** (=
ὅθεν) εἶμαι ἠναγκασμένος νὰ κατηγορῶ αὐτοὺς [καὶ τοῦτο
πράττω, ἵνα μὴ περιπέσω εἰς τὴν ὑποψίαν τῆς συκοφαντίας, ἦτοι
ὅτι ἐγὼ κατηγορῶ τοὺς σιτοπόλας πρὸς ἐκβιασμόν ὡς οἱ συκο-
φάνται].

Διήγησις

§ 2. Ὅτε δηλαδὴ οἱ πρυτάνεις **εἰσήγαγον** (ἰνέφερον=ἀπέ-
δοσαν) εἰς τὴν βουλὴν τὴν περὶ αὐτῶν [τῶν σιτοπωλῶν] ὑπόθεσιν,
τόσον ὠργίσθησαν [οἱ βουλευταί] κατ' αὐτῶν, ὥστε ἔλεγόν τινες
ἐκ τῶν ῥητόρων [βουλευτῶν] ὅτι πρέπει ἄνευ δίκης νὰ παραδώ-
σωσιν αὐτοὺς εἰς τοὺς [ἐπιτετραμμένους τὰ τῆς ἐκτελέσεως τῆς
θανατικῆς ποινῆς] ἔνδεκα, ἵνα τιμωρήσωσι διὰ θανάτου. Ἄλλ'

ἐγώ, ἐπειδὴ ἐνόμιζον ὅτι εἶναι ἐπικίνδυνον (=δεινὸν εἶναι) νὰ συνηθίσῃ ἡ βουλή νὰ κάμνῃ **τοιαύτας παρανομίας** (=τοιαῦτα), **ἀναβὰς ἐπὶ τοῦ βήματος** (=ἀναστάς) εἶπον ὅτι μοι ἐφαίνετο **καλὸν** (:δίκαιον) νὰ κρίνωμεν τοὺς σιτοπῶλας συμφώνως πρὸς τὸν νόμον (παραπέμοντες δηλ. τὴν ὑπόθεσιν εἰς τὰ Ἑλιαστικὰ δικαστήρια), ἔχων τὴν ἀντίληψιν ὅτι, ἐὰν μὲν ἔχωσι διαπραΐξει ἔργα ἄξια [ποινῆς] θανάτου, σεῖς (δηλ. οἱ ἥλιαστοι) οὐδόλως ὀλιγώτερον ἀπὸ ἡμᾶς [τοὺς βουλευτάς] θὰ ἀποφασίσητε τὰ δίκαια, ἐὰν δὲ δὲν διέπραξαν καμμίαν ἀδικίαν, [ὅτι δὲν ἔπρεπεν αὐτοὶ **ἀνευ δίκης** (: ἀνευ ἀπολογίας) νὰ καταστραφῶσι.

§ 3. Ἐπειδὴ δὲ ἡ βουλή πεισθεῖσα παρεδέχθη **ταῦτα** (τοὺς λόγους μου δηλ. τούτους), ἐπεχείρουν [τινὲς τῶν ρητόρων βουλευτῶν] νὰ με διαβάλλωσι λέγοντες **ὅτι δῆθεν** (=ὡς) **ἐγὼ εἶπον τούτους τοὺς λόγους** (: ὠμίλησα οὕτω), **ἵνα σφῶσω τοὺς σιτοπῶλας** (=σωτηρίας ἕνεκα τῆς τῶν σιτοπωλῶν). Πρὸς μὲν λοιπὸν τὴν βουλήν, ὅτε αὐτοὶ (οἱ σιτοπῶλαι) ἐκρίνοντο [κατὰ τὴν δευτέραν ἡμέραν τῆς συνεδριάσεως], **διὰ πραγμάτων** (=ἔργῳ) ἀπελογήθησαν [κατὰ τῶν διαβολῶν]· διότι ἐνῶ πάντες οἱ ἄλλοι [βουλευταὶ ρήτορες] **ἠσύχαζον** (: εἰσιώπων), ἀναβὰς ἐπὶ τοῦ βήματος ἐγὼ κατηγοροῦν αὐτοὺς καὶ κατέστησα φανερὸν εἰς ὅλους ὅτι δὲν ὠμίλουν ὑπὲρ τούτων τῶν σιτοπωλῶν, ἀλλ' [ὅτι] **ὑπεστήριζον** (=ἐβοήθουν) τοὺς κειμένους νόμους.

§ 4. Ἦρχισα μὲν λοιπὸν [νὰ κατηγορῶ τοῦ σιτοπῶλας (=κατηγορῶν τῶν σιτοπωλῶν) ἐν τῇ βουλῇ] **διὰ τούτους τοὺς λόγους** (=ἕνεκα τούτων), διότι ἐφοβούμην τὰς **διαβολὰς** (=τὰς αἰτίας)· ἀλλὰ θεωρῶ **ἄτρημον** (=αἰσχρὸν) νὰ παύσω [τὸν λόγον μου] πρότερον, πρὶν ἂν ὑμεῖς [οἱ Ἑλιαστοὶ] ἀποφασίσητε περὶ αὐτῶν, ὅ,τι ἂν ἐπιθυμῆτε.

§ 5. Καὶ πρῶτον μὲν, [ὃ κατηγοροῦμενοι σιτοπῶλαι], ἀνάβητε [ἐπὶ τοῦ ποδίου] εἰπέ [δὲ] σὺ [ὃ προϊστάμενε τῶν κατηγορουμένων] εἰς ἐμέ, εἶσαι μέτοικος ;

— Ναί.

— Εἶσαι δὲ μέτοικος (=μετοικεῖς) πρὸς ποῖον σκοπὸν ἐκ

των δύο (=πότερον), ἵνα ὑπακούης εἰς τοὺς νόμους τῆς πόλεως ἢ ἵνα κάμνης ὅ,τι ἂν θέλῃς.

— [Μετοικῶ], ἵνα ὑπακούω [εἰς τοὺς νόμους τῆς πόλεως].

— **Ἄλλο τι λοιπὸν [κἀμνεῖς=(ποιεῖς)] ἢ** (ἢ : ἄρά γε λοιπὸν δὲν=ἄλλο τι οὖν ἢ) νομίζεις ὅτι εἶσαι ἄξιος [ποινήσ] θανάτου (ἢ: ἀφοῦ παραδέχεσαι ταῦτα, τίνας ἄλλου κρίνεις τὸν ἑαυτὸν σου ἄξιον ἢ θανάτου), ἐὰν ἔχῃς πράξει παρὰ τοὺς νόμους **τι ἐκ τούτων** (=τι [τούτων]) διὰ τὰ ὁποῖα **ἢ νόμιμος τιμωρία [εἶναι] θάνατος** (=θάνατος ἢ ζημία ἐστὶ).

— **Μάλιστα** (ἢ : ἐγὼ τοῦλάχιστον νομίζω ἑμαυτὸν ἄξιον νὰ ἀποθάνω=ἐγὼγε [ἀξιῶ ἀποθανεῖν]).

— Ἐποκρίθητι λοιπὸν, **σὲ παρακαλῶ** (=μοι), ἐὰν βεβαιοῖς, **ὅτι ἠγόρασας μετ' ἄλλων σιτοπωλῶν** (=συμπριάσθαι) σῆτον περισσότερο τῶν πενήκοντα **φορμῶν** (μεδίμων, ἦτοι 50X36 =1800 ὀκάδων), **τοὺς ὁποίους** (=ῶν, καθ' ἕλξιν ἀντὶ **οὐδ**) ἐπιτρέπεται κατὰ τὸν νόμον [νὰ ἀγοράσῃ τις].

— Ἐγὼ [βεβαιοῶ], διότι οἱ [σιτοφύλακες] ἄρχοντες διέταττον, ἠγόρασα μετ' ἄλλων σιτοπωλῶν [περισσότερον τῶν πενήκοντα φορμῶν].

§ 6. Ἄν μὲν λοιπὸν ἀποδείξῃ [ὁ τῶν κατηγορουμένων προϊστάμενος], ὃ ἄνδρες δικασταί, ὅτι ὑπάρχει νόμος, ὅτις διατάσσει τοὺς σιτοπώλας νὰ συναγοράζωσι τὸν σῆτον, ἐὰν οἱ [σιτοφύλακες] ἄρχοντες διατάξωσιν, ἀθρόωσθε αὐτόν. **ἄλλως** (ἢ : ἐὰν δὲ δὲν ἀποδείξῃ ὅτι ὑπάρχει νόμος κλ.), δίκαιον εἶναι νὰ καταδικάσῃτε σεῖς [αὐτόν]. Διότι ἡμεῖς ὑπεβάλομεν ἐν [τῇ ἐγγράφῳ κατηγορίᾳ τὸν νόμον], ὅστις ἀπαγορεύει [διατάσσει (=κελεύει)] νὰ μὴ συναγοράζῃ κανεὶς ἐκ τῶν πολιτῶν σῆτον περισσότερο τῶν πενήκοντα **φορμῶν** (: μεδίμων).

§ 7. Ἐπρεπε μὲν λοιπὸν, ὃ ἄνδρες δικασταί, νὰ εἶναι ἐπαρκῆς αὕτη ἢ κατηγορία, ἀφοῦ οὗτος μὲν βεβαιοῖ ὅτι συνήγορασε [σῆτον περισσότερο τῶν πενήκοντα φορμῶν], ὁ δὲ νόμος **φαίνεται ὅτι ἀπαγορεύει** (: προφανῶς ἀπαγορεύει) [νὰ συναγοράσῃ τις], σεῖς δὲ ἔχετε ὀρκισθῆ ὅτι θὰ κρίνητε συμφώνως πρὸς τοὺς νόμους. Ἄλλ' ὅμως, ἵνα πεισθῆτε ὅτι λέγουσι ψεῦδη καὶ κατὰ

τῶν [σιτοφυλάκων] ἀρχόντων, εἶναι ἀνάγκη νὰ εἶπω καὶ *ἐκτε-
νέστερον* (=μακρότερον) *περὶ αὐτῆς τῆς ὑποθέσεως* (=περὶ
αὐτῶν).

§ 8. Ἀφοῦ *δηλαδὴ* (=γὰρ) οὗτοι [οἱ κατηγορούμενοι σιτο-
πῶλαι] *ἀπέδιδον* (=ἀνέφερον) τὴν αἰτίαν εἰς ἐκείνους (ἦτοι τοὺς
σιτοφύλακας ἀρχοντας), *προσκαλέσαντες* (=παρακαλέσαντες)
[αὐτοὺς] ὑπεβάλλομεν ἐρώτημα [ἡμεῖς οἱ βουλευταὶ κατὰ τὴν
συνεδρίασιν τῆς βουλῆς]. Καὶ οἱ μὲν τέσσαρες [διότι οἱ τοῦ Πει-
ραιῶς σιτοφύλακες ἀρχοντες ἦσαν πέντε] δισχυρίσθησαν ὅτι οὐ-
δεμίαν γῶσιν εἶχον τοῦ πράγματος, ὁ δὲ [πέμπτος] Ἄνυτος
[ὄνόματι] ἔλεγεν ὅτι *συνεβούλευσεν αὐτοὺς* (=ὡς συμβουλεύ-
σειεν αὐτοῖς) κατὰ τὸν παρελθόντα χειμῶνα, ὅτε ὁ δὲ σῖτος ἦτο *ἀκρι-
βὸς* (: ὑψηλῆς τιμῆς=τίμιος), καὶ ἐπειδὴ οὗτοι (οἱ σιτοπῶλαι)
προσέφερον [εἰς τοὺς ἐμπόρους] ἀνωτέραν τιμὴν (: ὑπερε-
θεματίζον ἀναμεταξύ των' προσέθετον τιμὴν) καὶ ἐφιλονίκουν
πρὸς ἀλλήλους (=πρὸς σφᾶς αὐτοὺς) [περὶ τοῦ τίς νὰ πλειοδο-
τήσῃ], νὰ παύσωσι φιλονικοῦντες, νομίζω ὅτι εἶναι συμφέρον
εἰς σᾶς, οἵτινες ἀγοράζετε παρὰ τούτων, ἵνα οὗτοι (οἱ σιτοπῶ-
λαι) ἀγοράζωσι [παρὰ τῶν ἐμπόρων] *ὅσον τὸ δυνατόν εὐθηνό-
τατον* (=ὡς ἀξιώτατον=ὡς εὐωνότατον), διότι [ἔλεγεν] ὅτι αὐ-
τοὶ ἔπρεπε νὰ πωλῶσιν [τὸν μεδίμνον ἢ φορμόν] ἀκριβότερον
μόνον κατὰ ἓνα ὀβολόν.

§ 9. Ὅτι λοιπὸν προέτρεπεν αὐτοὺς οὐχὶ συναγοράζοντες νὰ
ἀποθηκεύωσι [τὸν σῖτον χάριν μείζονος κέρδους], ἀλλὰ [ὅτι] συνε-
βούλευε νὰ *μὴ υπερθεματίζωσι ἀναμεταξύ των* (=μὴ ἀλλήλοις
ἀντωνεῖσθαι), θὰ σᾶς παρουσιάσω μάρτυρα αὐτὸν τὸν Ἄνυτον
καὶ ὅτι οὗτος μὲν *ἐπὶ τῆς προτέρας* (ἦτοι τῆς περυσινής) βουλῆς
εἶπε τούτους τοὺς λόγους, οὗτοι δὲ φαίνονται ὅτι συνηγόραζον
κατὰ τοῦτο τὸ ἔτος (=τῆτες=τούτῳ τῷ ἔτει).

MARTYRIA

§ 10. Ὅτι μὲν λοιπὸν συνηγόρασαν τὸν σῖτον *οὐχὶ διατα-
χθέντες ὑπὸ τῶν [σιτοφυλάκων] ἀρχόντων* (: οὐχὶ τῇ διαταγῇ
τῶν σ. ἀρχόντων) ἔχετε ἀκούσει· νομίζω δὲ ὅτι, ἂν τὰ μάλιστα
λέγωσιν ἀληθῆ περὶ τούτων [τῶν πραγμάτων], δὲν μέλλουσι νὰ

ἀπολογηθῶσιν αὐτοὶ ὑπὲρ ἑαυτῶν, ἀλλ' ὅτι μέλλουσι τούτους [δηλ. τοὺς ἄρχοντας σιτοφύλακας] νὰ κατηγορήσωσι· διότι *ἐὰν περὶ τινῶν πραγμάτων* (=περὶ ὧν) ἔχωσι γραφῆ νόμοι [ὡς λ. χ. ὁ περὶ σίτου] *δητῶς* (=διαρρηθῆν), πῶς δὲν πρέπει *νὰ τιμορῶνται* (=δίκην δίδονται) καὶ ἐκεῖνοι, οἵτινες δὲν πείθονται εἰς τούτους (τοὺς νόμους δηλ.) καὶ ἐκεῖνοι, οἵτινες διατάττουσι *νὰ πράττωσι τὰ ἐνάντια πρὸς τούτους (τοὺς νόμους)* (ἢ : νὰ παραβαίνωσι τούτους τοὺς νόμους) ;

§ 11. Ἄλλ' [ικανὰ εἶπον περὶ τούτων], ὦ ἄνδρες δικασταί, διότι νομίζω *ὅτι αὐτοὶ δὲν θὰ προβάλωσι [πλέον] ταύτην τὴν δικαιολογίαν* (ὅτι δηλ. τῇ διαταγῇ τῶν ἀρχόντων συνηγόρασαν) (=οὐκ ἐλεύσεσθαι αὐτοὺς ἐπὶ τοῦτον τὸν λόγον) ἴσως δὲ θὰ εἴπωσιν, καθὼς καὶ ἐν τῇ βουλῇ εἶπον, *ὅτι* δηθεν (=ὡς) *ἐξ ἀγάπης πρὸς τὴν πόλιν* (=ἐπ' εὐνοίᾳ τῆς πόλεως) συνηγόρασαν τὸν σίτον, ἵνα πωλήσωσιν αὐτὸν εἰς ἡμᾶς ὅσῳ τὸ δυνατόν εὐθηνότατον. Θὰ σᾶς εἴπω δὲ ὡς μεγίστην καὶ *τρανοτάτην* (=περιφανέστατον), ἀπόδειξιν ὅτι λέγουσι ψεῦδη [τὰ ἐξῆς].

§ 12. Ἐπρεπε δηλαδὴ νὰ φαίνωνται αὐτοί, *ἐὰν πράγματι* (=εἴπερ) ἐνήργουν ταῦτα ἕνεκα ἡμῶν, ὅτι πωλοῦσι [τὸν σίτον] ἐπὶ πολλὰς ἡμέρας μὲ τὴν αὐτὴν τιμὴν, *ἕως ὅτου ἠθέλεν ἐκλίπει εἰς αὐτοὺς* (: ἕως ὅτου ἠθέλε πωλωθῆ) ὁ [ὑπ' αὐτῶν] συνηγορασμένος σίτος· ἀλλὰ τώρα ἐνίστε κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐπώλουν κατὰ μίαν δραχμὴν *ἀκριβότερον* (=τιμιώτερον), ὡς ἔαν ἠγόραζον τὸν σίτον κατὰ μέδιμνον [καὶ εἰς διαφόρους τιμὰς καὶ οὐχὶ ὅλον ὁμοῦ]. Καὶ τούτων θὰ σᾶς *παράσχω* (: παρουσιάσω) μάρτυρας.

MARTYRES

§ 13. Μοὶ φαίνεται δὲ ὅτι εἶναι παράδοξον, *ἐὰν*, ὅταν μὲν εἶναι ἀνάγκη νὰ εἰσφέρωσιν *ἔκτακτον φόρον πρὸς πολεμικὰς παρασκευὰς* (=εἰσφοράν), τὸν ὁποῖον πάντες θὰ μάθωσι (=μέλλουσι εἴσεσθαι=εἴσονται), δὲν θέλωσι [νὰ εἰσφέρωσιν τοῦτον τὸν φόρον], ἀλλὰ προφασίζονται πενίαν [πρὸς ἀποφυγὴν τούτου], *δι' ὅσα δὲ* (=ἐφ' οἷς δὲ) ἡ τιμωρία εἶναι θάνατος καὶ [ὅσα] συνέφρην εἰς αὐτοὺς νὰ κάμνωσι κρυφίως, δισχυρίζονται ὅτι ἔπρα-

ξαν ταῦτα παρὰ τοὺς νόμους *ἐξ ἀγάπης πρὸς ἑμᾶς* (=ἐπ' εὐνοίᾳ τῇ ὑμετέρᾳ). Καὶ βεβαίως ὅλοι γνωρίζετε καλῶς ὅτι εἰς τούτους ἐλάχιστα εἶναι ἀρμόζον νὰ κάμνωσι τοιοῦτους λόγους (: νὰ προβάλωσι τοιαύτας δικαιολογίας). *Διότι τὰ ἀντίθετα συμφέρει εἰς αὐτοὺς καὶ εἰς τοὺς ἄλλους* (ἦ : διότι τὰ συμφέροντα αὐτῶν εἶναι ὅλως ἀντίθετα πρὸς τὰ συμφέροντα τῶν ἄλλων πολιτῶν). Τότε δηλαδὴ πλεῖστα κέρδη κερδίζουσιν, ὅταν πωλῶσι τὸν σίτον *ἀκριβότερον* (: ὑπερτιμημένον) *ἐπὶ τῇ ἀναγγελίᾳ εἰς τὴν πόλιν συμφορᾶς* (: *δυστυχήματός*) *κινος* (=κακοῦ τινὸς ἀπαγγελθέντος).

§ 14. *Μετὰ τοσαύτης δὲ εὐχαριστήσεως* βλέπουσι τὰς ἰδικὰς σας συμφορὰς [διότι ἐν ταῖς συμφοραῖς τῆς πόλεως αὐξάνεται ἡ τιμὴ τοῦ σίτου], ὥστε ἄλλας μὲν πληροφοροῦνται πρότεροι τῶν ἄλλων, ἄλλας δὲ αὐτοὶ *πλάττουσι* (: διασπείρουσι=λογοποιοῦσι), δηλ. ἦ ὅτι τὰ [σιταγωγὰ] πλοῖα τὰ ἐν τῷ Εὐξείνῳ πόντῳ εὐρισκόμενα ἔχουσι καταστροφῇ [ἐκ τρικυμίας], ἦ ὅτι ἔχουσι συλληφθῆ ὑπὸ τῶν Λακαϊδεμονίων, ἐνῶ ἔξέπλεον [ἐκ τοῦ Ἑλληνισπόντου] ἦ ὅτι ἀπεκλείσθησαν οἱ [ἐν τῇ ξένη] *ἐμπορικοὶ λιμένες* (=τὰ ἐμπόρια), ἦ ὅτι αἱ συνθήκαι μέλλουσι *νὰ διαλυθῶσι* (: νὰ ἀκρωθῶσι=ἀπορρήσασθαι).

§ 15. Καὶ εἰς τοιοῦτον βαθμὸν ἔχθρας ἔχουσι φθάσει [πρὸς ἡμᾶς], ὥστε ἐν *[ταύταις] ταῖς κακαῖς [δι' ἡμᾶς] περιστάσεσι* (=ἐν τοῖς καιροῖς) οἷς ἐπιβουλεύονται καθὼς βεβαίως οἱ πολέμιοι. Διότι, ὅταν *κατὰ τύχην* (=τυγχάνητε) ἔχητε μεγίστην ἀνάγκην σίτου [καὶ τοῦτο συμβαίνει ἐν καιρῷ μεγίστης σιτοδείας], τὸν ἄφορπάζουσιν οὗτοι (ἦτοι τὸν προαγοράζουσιν χονδρικῶς εἰς χαμηλὰς τιμὰς) καὶ δὲν θέλουσι νὰ τὸν πωλῶσιν, ἵνα μὴ *φιλικῶμεν [πρὸς αὐτοὺς]* (=διαφερώμεθα [αὐτοῖς]) περὶ τῆς τιμῆς, ἀλλὰ [ἵνα] εἴμεθα εὐχαριστημένοι, ἐὰν ἀπέλθωμεν, ἀφοῦ ἀγροάσωμεν παρ' αὐτῶν ἀντὶ *ὅποσῃσδήποτε* [μεγάλης] τιμῆς. Ὡστε ἐνίοτε ἐν καιρῷ εἰρήνης πολιορκούμεθα ὑπὸ τούτων.

§ 16. *Τοιαύτην δὲ γνώμην ἔχει σχηματίζει* (=οὕτω δ' ἔγνωκεν) ἡ πόλις *ἀπὸ πολλοῦ* (=πάσαι) περὶ τῆς πανουργίας καὶ τῆς [πρὸς ἡμᾶς] *δυσμενείας* (=κακονοίας) τούτων, ὥστε διὰ

μὲν τὰ ἄλλα ὀψώνια ἅπαντα τοὺς [δέκα] ἀγορανόμους ἔχετε διορίσει φύλακας, διὰ τοῦτο δὲ μόνον τὸ ἐπάγγελμα (τὸ τῶν σιτοπωλῶν δηλ.) **ιδιαιτέρως** (=χωρὶς) **ἐκλέγετε [κατ' ἔτος] διὰ κλήρου** (=ἀποκληροῦτε) σιτοφύλακας· καὶ πολλάκις μέχρι τοῦδε ἐκείνους (δηλ. τοὺς σιτοφύλακας) ἂν καὶ εἶναι πολῖται (ἐν ἀντιθέσει πρὸς τοὺς κατηγορουμένους μετοίκους σιτοπώλας) ἐτιμωρήσατε **διὰ τῆς μεγίστης τιμωρίας** (δηλ. διὰ θανάτου), διότι **δὲν ἠδύνατο** (=οὐχ' οἰοί τ' ἴσα) νὰ ὑπερισχύσῃ τῆς πονηρίας **τούτων** [τῶν σιτοπωλῶν]. Καὶ βεβαίως τίνα τιμωρίαν πρέπει νὰ ὑποστῶσι παρ' ἡμῶν **αὐτοὶ οἱ ἀδικοῦντες** (: αὐτοὶ οἱ ἔνοχοι)· **ἀφοῦ μάλιστα** (=ὁπότε καὶ) φονεύετε ἐκείνους, οἵτινες δὲν δύνανται νὰ ἐπιτηρῶσιν [αὐτοὺς τοὺς ἀδικοῦντας];

§ 17. Πρέπει δὲ νὰ ἔχητε ὑπ' ὄψιν, ὅτι εἶναι ἀδύνατον εἰς σᾶς νὰ ἀθρώσητε [αὐτοὺς τοὺς σιτοπώλας] (=ἀποψηφίσασθαι [αὐτῶν]). Διότι, ἐὰν ἀθρώσητε αὐτοὺς, ἂν καὶ ὁμολογοῦσιν, ὅτι **ἀπειτέλεσαν ἐταιρείαν** (=συνίστασθαι) πρὸς βλάβην τῶν ἐμπόρων (ἵνα δηλ. ἐξαναγκάσωσι τοὺς ἐμπόρους νὰ πωλήσωσιν εἰς αὐτοὺς τὸν σῖτον εὐθηνόν), θὰ φανῆτε ὅτι **διανοεῖσθε κακὰ κατὰ τῶν ἐμπόρων** (: ὅτι κατατρέχετε τοὺς ἐμπόρους=ἐπιβουλεύειν τοῖς εἰσπλέουσιν=ἐπιβ. τοῖς ἐμπόροις). Διότι, **ἐὰν μὲν ἄλλην τινὰ ἀπολογίαν** [πλὴν δηλ. τῆς ὁμολογίας] **ἔκχμνον** (ἧ: ἐὰν ἄλλως ἀπελογοῦντο), οὐδεὶς θὰ ἠδύνατο νὰ ἐπικρίνῃ **ἐκείνους, οἵτινες ἠθέλον ἀθρώσει [αὐτοὺς]** (=τοῖς ἀποψηφισαμένοις) διότι **εἰς τὴν διάθεσίν σας** (=ἐφ' ὑμῖν) [θὰ ἦτο (=ἦν ἂν)] νὰ πιστεύητε ὁποιοσοδήποτε ἐκ τῶν δύο θέλετε (τ. ἔ. εἴτε τοὺς κατηγοροὺς εἴτε τοὺς κατηγορουμένους)· ἀλλὰ τώρα πῶς δὲν θὰ φανῆτε ὅτι πράττετε **παράδοξα** (=δεινά), **ἐὰν δὲν θὰ τιμωρήσητε** (=εἰ ἀζημίους ἀφήσετε) ἐκείνους, οἵτινες ὁμολογοῦσιν ὅτι παρανομοῦσιν.

§ 18. Ἀναλογίσθητε δέ, ὦ ἄνδρες δικασταί, ὅτι **κατεδικάσατε εἰς θάνατον** (=θάνατον κατέγνωτε) πολλοὺς μέχρι τοῦδε, οἵτινες εὗρίσκοντο ὑπὸ ταύτην τὴν κατηγορίαν, ἂν καὶ παρουσιαζον μάρτυρας [ὅτι εἶναι ἀθῶοι], διότι ἐθεωρήσατε τοὺς λόγους τῶν κατηγορῶν πειστικωτέρους. Καὶ βεβαίως πῶς δὲν θὰ ἦτο

θανμασμοῦ ἄξιον, ἐὰν πράγματι ἐπιθυμῆτε νὰ τιμωρῆτε μᾶλλον τοὺς ἄρνούμενους [τὴν ἐνοχὴν των *παρὰ τοὺς ὁμολογούντας ταύτην* (=ἢ παρὰ τῶν ὁμολογούντων)], ὅταν δικάζητε περὶ τῶν ἰδίων παρανομιῶν;

§ 19. *Ἄλλ' ὅμως* (=καὶ μὲν δὴ), ὧ ἄνδρες δικασταί, νομίζω ὅτι εἶναι φανερόν εἰς πάντας **ΟΤΙ αἱ δίκαι περὶ τοιούτων ὑποθέσεων** (δηλ. περὶ τοῦ σίτου) (=οἱ περὶ τῶν τοιούτων [πραγμάτων] ἀγῶνες) **ΕΙΝΑΙ** (=ὄντες) *κατὰ τύχην* (=τυγχάνουσι) κοινότατα εἰς τοὺς ἐν τῇ πόλει (ἦτοι προκαλοῦσι τὸ διαφέρον ὄλων των πολιτῶν, διότι πρόκειται περὶ τοῦ ἄρτου), ὥστε θὰ μάθωσιν, ὅποιαν τινὰ γνώμην ἔχετε περὶ αὐτῶν [τῶν σιτοπωλῶν] στοχοζόμενοι **ΟΤΙ**, ἐὰν καταδικάσητε αὐτοὺς εἰς θάνατον, οἱ λοιποὶ (δηλ. σιτοπῶλαι) **ΘΑ ΕΙΝΑΙ** νομοταγέστεροι (=κοσμιωτέρους)· *ἐὰν δὲ δὲν τιμωρήσητε* (=ἐὰν ἀζημίους ἀφήτε) τούτους, *θὰ παράσχητε* (=ἐψηφισμένοι ἔσεσθε) πλήρη ἐλευθερίαν (=πολλὴν ἄδειαν) νὰ κάμνωσιν, ὅ,τι ἂν θέλωσιν.

§ 20. Πρέπει δέ, ὧ ἄνδρες δικασταί, νὰ τιμωρῆτε αὐτοὺς ὄχι μόνον *ἐνεκα τῶν παρανομιῶν τὰς ὁποίας ἔχουσι πράξει ἐν τῷ παρελθόντι* (=τῶν παρεληλυθότων ἔνεκα), ἀλλὰ καὶ *ἵνα χρησιμεύσωσιν οὗτοι ὡς παράδειγμα* (=παραδείγματος ἔνεκα) διὰ τὰ μέλλοντα νὰ συμβῶσι· διότι τοιουτοτρόπως (ἐὰν δηλ. σεῖς τιμωρήσητε τούτους τοὺς κατηγορουμένους σιτοπῶλας διὰ θανάτου) θὰ εἶναι [οἱ λοιποὶ σιτοπῶλαι] *μόλις* (: τέλος πάντων=μόλις) ὑποφερτοί. Λάβετε δὲ ὑπ' ὄψει ὅτι *ἐνεκα τούτου τοῦ ἐπαγγέλματος* (=ἐκ ταύτης τῆς τέχνης) πλεῖστοι ἔχουσι διεξαγάγει δίκας περὶ τῆς ζωῆς των καὶ *τόσον μεγάλα κέρδη ἔχουσι* (=οὕτω μεγάλα ὠφελοῦνται) ἐξ αὐτῆς [τῆς τέχνης], ὥστε μᾶλλον προτιμῶσι καθ' ἑκάστην ἡμέραν νὰ διακινδυνεύσωσι τὴν ζωὴν των παρὰ νὰ παύσωσι νὰ κερδαίνωσιν ἐκ μέρους σας ἀδίκως.

§ 21. *Καὶ ὅμως* (=καὶ μὲν δὴ) οὐδέ, ἐὰν σᾶς παρακαλῶσιν (=ἀντιβολῶσι) καὶ ἱκετεύωσιν, ἠθέλετε *ἐλεήσει* (εὐσπλαγχνισθῆ) αὐτοὺς δικαίως, ἀλλὰ πολὺ μᾶλλον [ἠθέλετε εὐσπλαγχνισθῆ (=ἐλεήσατε ἂν)] καὶ [τούτους] τῶν πολιτῶν, οἵτινες ἀπέθνησκον [ἐκ πείνης] ἔνεκα τῆς αἰσχροκερδείας τούτων, καὶ τοὺς ἐμπόρους

ἐναντίων τῶν ὁποίων οὗτοι συνεταιρίσθησαν εἰς **τούτους ὑμεῖς θὰ κάμητε χάριν** (: τούτους ὑμεῖς θὰ ὑποχρεώσητε) καὶ [τούτους (=οὔς)] θὰ καταστήσητε προθυμοτέρους [ἵνα κομίζωσι σῖτον μᾶλλον εἰς τὰς Ἀθήνας ἢ ἀλλαχοῦ], ἐὰν τιμωρῆτε τούτους [τοὺς σιτοπώλας]. **Ἄλλως** (ἢ : ἐὰν δὲ δὲν τιμωρῆσητε τούτους=εἰ δὲ μὴ) τίνα γνώμην νομίζετε ὅτι θὰ ἔχωσιν αὐτοὶ (οἱ ἔμποροι), ὅταν μάθωσιν ὅτι ἠθρώσατε (=ἀπειρηφίσασθε) τοὺς μεταπωλητὰς (δηλ. τοὺς σιτοπώλας), οἵτινες ὡμολόγησαν ὅτι ἔκαμον ἐπιβουλήν κατὰ τῶν ἐμπόρων ;

Ἐπίλογος

§ 22. Δὲν γνωρίζω, τίς ἢ ἀνάγκη νὰ λέγω περισσότερα· διότι περὶ μὲν τῶν ἄλλων, οἵτινες ἀδικοῦσιν (: ἐγκληματοῦσι), πρέπει νὰ μάθη τις παρὰ τῶν κατηγορῶν **ἐνεκα τίνος** (=ὅτου) δικάζονται, τὴν δὲ πανουργίαν τούτων ὅλοι ἐν γένει καλῶς γνωρίζετε. Ἐὰν λοιπὸν καταδικάσητε τούτους, καὶ τὰ δίκαια θὰ πράξητε καὶ τὸν σῖτον θὰ ἀγοράσητε εὐθηνότερον ἄλλως, [**θὰ ἀγοράσητε** (=ὠνήσεσθε)] ἀκριβότερον, [διότι ἢ ἀτιμωρησία θὰ ἀποθρασύνῃ τοὺς αἰσχροκερδεῖς σιτοπώλας].

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ
ΙΩΑΝΝΟΥ Θ. ΡΩΣΣΗ, Δ.Φ.

ΟΔΟΣ ΦΙΛΟΘΕΑΣ & ΝΙΚΟΔΗΜΟΥ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Πωλούνται ἐν τῷ ἐκδοτικῷ ἡμῶν Οἴκῳ αἱ κάτωθεν πρωτότυποι σχολικαὶ μεταφράσεις τοῦ κ. **Ιωάννου Θ. Ρώσση**, γυμνασιάρχου.

Διὰ τὴν πρώτην τάξιν τῶν τετραταξίων Γυμνασίων.

α') Λυσίου λόγοι. Δρ. 6.—β') Ἀρριανοῦ Ἀλεξάνδρου Ἀνάβασις. Δρ. 8.—γ') Ἀριστοτέλους Ἀθηναίων Πολιτεία. Δρ. 8.—δ') Lhomond de viris illustribus Δρ. 8.—ε') Ἡροδότου Μοῦσαι Δρ. 8.—ς') Πλουτάρχου Θεμιστοκλῆς Δρ. 8.—ζ') Πλουτάρχου Ἀριστείδης Δρ. 8.—η') Λατινικοῦ ἀναγνώσματος Δρ. 8.

Διὰ τὴν δευτέραν τάξιν τῶν τετραταξίων γυμνασίων

α') Θουκυδίδου Ἱστορ. βιβλ. Α'. Δρ. 6.—β') Θουκυδίδου Ἱστορ. βιβλ. Β'. Δρ. 6.—γ') Ὀμήρου Ὀδύσσεια Α—Ζ. Δρ. 8.—δ') Ὀμήρου Ὀδύσσεια Ι. Δρ. 6.—ε') Λημοσθένους Ὀλυμπιακοὶ Δρ. 6.—ς') Βίοι Κορνηλίου Νέπωτος. Δρ. 8.—ζ') Καίσαρος de bello civili. Δρ. 6.—η') Απομνημονεύματα Ξενοφῶντος Δρ. 12, 50. θ') Τιβέριος καὶ Γάιος Γράγχοι Δρ. 8. ι') Ἄγις καὶ Κλεομένης Δρ. 8.

Διὰ τὴν τρίτην τάξιν τῶν τετραταξίων Γυμνασίων.

α') Δημοσθένους α' Φιλιππικὸς καὶ περὶ εἰρήνης Δρ. 8.—β') Δημογορίαι Θουκυδίδου Δρ. 6.—γ') Ὀμήρου Ἰλιάς Α' Δρ. 6.—δ') Ὀμήρου Ἰλιάς Ζ' Δρ. 6.—ε') Ἀπολογία Σωκράτους Δρ. 8.—ς') Κρίτων Ἰλάτωνος Δρ. 6.—ζ') Λυρική Ἀνθολογία Δρ. 8.—η') Γ' Κατιλινακὸς Δρ. 6.—θ') Δ' Κατιλινακὸς Δρ. 6.—ι') Ἐπιστολαὶ Κικέρωνος Δρ. 8.—ια') Ὀβιδίου Μεταμορφώσεις Δρ. 8.—ιβ') Δημοσθένους β' Φιλιππικὸς Δραχ. 6.—ιγ'). Θεοφράστου Χαρακτήρες Δρ. 8.—ιδ') Λουκιανοῦ Χάρων ἢ Ἐπισκοποῦντες Δρ. 6.

Διὰ τὴν τετάρτην τάξιν τῶν τετραταξίων Γυμνασίων.

α') Ἀντιγόνη Σοφοκλέους Δρ. 8.—β') Οἰδίπους Τύραννος Σοφοκλέους Δρ. 10.—γ') Ὀμήρου Ἰλιάς Ο—Π Δρ. 8.—δ') Ὀμήρου Ἰλιάς Ρ—Σ Δρ. 8.—ε') Ὀμήρου Ἰλιάς Τ—Υ Δρ. 8.—ς') Ὀμήρου Ἰλιάς Φ—Χ Δρ. 8.—ζ') Ὀμήρου Ἰλιάς Ψ—Ω Δρ. 8.—η') Αἰνεὶὰς Οὔεργιλιου βιβλ. α' καὶ β' Δρ. 8.—θ') De officiis Κικέρωνος Δρ. 8.—ι') Ὀρατίου Ὁδαὶ Δρ. 8.—ια') Εἰδύλλια Θεοκρίτου Δρ. 6.—ιβ') Ἐπιτάφιος Περικλέους Δρ. 6.—γ') Somnium Scipionis M. Τυλλίου Κικέρωνος Δρ. 8.

Τιμᾶται Δραχμῶν 6

Ψηφιοποιήθηκε ἀπὸ τὸ Ἰνστιτούτο Ἐκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς